

Pašnovērtējuma ziņojums

LU aģentūra „LU Latviešu valodas institūts” (LU LaVI)

VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA	2
V.1. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS PAMATVIRZIENI.....	2
V.2. CITI DARBĪBAS VIRZIENI SAISTĪBA AR INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS PAMATVIRZIENIEM	2
1. PERSONĀLS	2
1.1. DARBINIEKI 2006.–2011.GADĀ (PLE)	2
1.2. AKADĒMISKAIS UN ZINĀTNISKAIS PERSONĀLS AR ZINĀTŅU DOKTORA GRĀDU, KAS VEIC ZINĀTNISKO DARBU.....	3
* MĒNESIS NORĀDĪTS UZ ZINĀTNISKO INSTITŪCIJU ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS KVALITĀTES IZVĒRTĒJUMA IENIEGŠANAS TERMIŅU.	4
2.INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKI PĒTNIECISKĀ DARBA SASNIEGUMI.....	4
2.1. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS APRAKSTS	4
(MAKSIMĀLI 4 LPP.)	4
2.2. ZINĀTNISKO PUBLIKĀCIJU UN CITU ZINĀTNISKO DARBU SKAITS 2006–2011	9
2.3. NOZĪMĪGĀKO ZINĀTNISKO PUBLIKĀCIJU SARAKSTS KATRAM AKADĒMISKAJAM UN ZINĀTNISKAJAM DARBINIEKAM AR ZINĀTNISKO GRĀDU.....	10
2.4. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS LABĀKO ZINĀTNISKO PUBLIKĀCIJU KOPIJAS.....	20
3. DOKTORANTU APMĀCĪBA	21
3.1. STUDENTU SKAITS PĀRSKATA PERIODĀ 2006.–2011. GADĀ.....	21
3.2. DOKTORANTU AIZSTĀVĒTO PROMOCIJAS DARBU SARAKSTS 2006.–2011.GADĀ UN TAGADĒJĀ DARBA VIETA.....	21
4. STARPINSTITUCIONĀLĀ SADARBĪBA NACIONĀLĀ LĪMENĪ UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA ..	22
4.1. NACIONĀLĀ SADARBĪBA.....	22
4.2. ĀRVALSTU KOMANDĒJUMI	23
(MINIMĀLAIS ILGUMS 1 MĒNESIS)	23
4.3. ĀRVALSTU ZINĀTNISKO KOMANDĒJUMI UZ INSTITŪCIJU/STRUKTŪRVIENĪBU	23
(MINIMĀLAIS ILGUMS 1 MĒNESIS)	23
4.4. SVARĪGĀKIE ĀRVALSTU SADARBĪBAS PARTNERI	23
4.5. SADARBĪBAS SVARĪGĀKIE REZULTĀTI UN SASNIEGUMI	25
4.6. CITA SADARBĪBA	27
5. CITAS ZINĀTNISKĀS UN SABIEDRISKĀS AKTIVITĀTES.....	27
5.1. VIESLEKCIJAS ZINĀTNISKĀS KONFERENCĒS.....	27
5.2. DALĪBA ZINĀTNISKO ŽURNĀLU REDKOLĒGIJĀS.....	28
5.3. APBALVOJUMI, GODA NOSAUKUMI UN PAGODINĀJUMI	28
5.4. LĪDZDALĪBA KOMITEJĀS UN ZINĀTNISKI KONSULTATĪVAJĀS PADOMĒS UN VALDĒS, KĀ ARĪ CITI ĀRPUS TIEŠĀS AKADĒMISKAIS DARBĪBAS VEICAMIE EKSPERTA PIENĀKUMI	29
6. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS DARBĪBAS PAŠNOVĒRTĒJUMS.....	30
6.1. SVID APRAKSTS	30
6.2. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS POTENCIĀLA NOVĒRTĒJUMS.....	32
6.3. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA.....	34
6.4. SABIEDRĪBAI UN TAUTSAIMNIECĪBAI NOZĪMĪGAS AKTIVITĀTES	37
6.5. NOVĒRTĒT INSTITŪCIJAS LOMU PROMOCIJAS DARBU IZSTRĀDĒ, KĀ ARĪ ZINĀTNISKO UN SABIEDRISKO NEPIECIEŠAMĪBU DOKTORANTŪRAS LĪMEŅA STUDIĀM INSTITŪCIJAS PĀRSTĀVĒTAJOS ZINĀTNES VIRZIENOS.....	38
6.6. NOVĒRTĒT INSTITŪCIJĀ/STRUKTŪRVIENĪBĀ PIEEJAMO ZINĀTNISKO INFRASTRUKTŪRU	39
7.1. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS FINANSĒJUMA AVOTI.....	41
7.2. NOVĒRTĒT DAŽĀDO FINANSĒJUMA AVOTU (VALSTS UN CITI AVOTI) IEGULDĪJUMU NOZĪMI INSTITŪCIJAS ZINĀTNISKO UN SABIEDRISKI NOZĪMĪGO REZULTĀTU RADĪŠANĀ.....	44
PASKAIDROJUMI PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA AIZPILDĪŠANAI	46

VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA

Institūcijas nosaukums	LU aģentūra „LU Latviešu valodas institūts”
Adrese	Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV-1050
Telefons	67227696
Interneta mājas lapa	http://www.lulavi.lv
Struktūrvienība (nodaļa, laboratorija, fakultāte, institūts)	
Adrese	
Telefons	
Interneta mājas lapa	
Struktūrvienības vadītājs	<i>Dr. habil. philol.</i> Ilga Jansone
Telefons	+37167227696
E-pasta adrese	ilgajan@lza.lv
Kontaktpersona starptautiskajam izvērtējumam	<i>Dr. habil. philol.</i> Ilga Jansone
Telefons	+37167227696
E-pasta adrese	ilgajan@lza.lv

V.1. Institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības pamatvirzieni

(dot procentuālo sadalījumu)

Zinātniskās darbības pamatvirzieni	(%)
Dialektoloģija un valodas vēsture	15
Onomastika	25
Gramatika	15
Leksikoloģija un leksikogrāfija	20
Sociolingvistika	15
Terminoloģija un valodas kultūra	10

V.2. Citi darbības virzieni saistībā ar institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības pamatvirzieniem

(Atzīmēt ar „X” atbilstošās kolonas 1, 2 vai 3, kur 1 = sadarbība, 2 = kopēji projekti, 3 = zinātnieki iesaistīti darba grupās. Ir pieļaujama vairāku kolonu atzīmēšana vienā rindā.)

Zinātnes virzieni	1	2	3
Nacionālās identitātes pētījumi		X	
Humanitāro zinātņu virtuālā enciklopēdija		X	
CLARIN			X

1. PERSONĀLS

1.1. Darbinieki 2006.–2011.gadā (PLE)

Instrukcija, kā aizpildīt ziņojumu, ir pievienota pārskata ziņojuma parauga beigās

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Akadēmiskais personāls						
Profesori						

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

Asociētie profesori						
Docenti						
Lektori						
Asistenti						
Tai skaitā doktoranti						
Zinātniskais personāls						
Vadošie pētnieki	7,25	7,92	8,33	8,2	7,58	6,73
Pētnieki	11	10,9	13,05	8,44	8,37	9,61
Zinātniskie asistenti	14,75	17	18	13,23	15,18	13,43
Tai skaitā doktoranti	6,75	8,5	8,5	3	5,5	3,75
Cits akadēmiskais personāls						
Viesprofesori						
Vieszinātnieki						
Studenti no citām zinātniskajām institūcijām (visiting students)						
Kopējais akadēmiskais un/vai zinātniskais personāls						
Administratīvais personāls ¹⁾	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Zinātnes tehniskais personāls ²⁾	-	2	2	2	0,5	-
Citi (t.sk., apkopēji) ³⁾						
Kopējais darbinieku skaits	36	41	41	49	41	41

¹⁾ ietver visus struktūrvienības administratīvos darbiniekus

²⁾ ietver visus struktūrvienības zinātnes tehniskos darbiniekus

³⁾ ietver visus pārējos darbiniekus, kas tabulā nav ieskaitīti citās darbinieku kategorijām.

1.2. Akadēmiskais un zinātniskais personāls ar zinātņu doktora grādu, kas veic zinātnisko darbu

Ja personas darba pienākumi/vai ieņemamais amats pārskata periodā ir mainīties (piem., no zinātnes tehniskā personāla uz kādu no akadēmiskajiem amatiem), norādīt šai personai visus darba pienākumus un amatus, ko tā ieņēmusi pārskata perioda laikā, kā arī attiecīgos laika periodus atbilstoši norādītājam formātam.

Vārds, uzvārds	Akadēmiskais amats	Laika periods
Laimute Balode	Pētniece	1/2006–12/2010
	Vadošā pētniece	12/2010–10/2011
Pauls Balodis	Asistents	1/2006–12/2010
	Pētnieks	12/2010–10/2011
Brigita Bušmane	Vadošā pētniece	1/2006–10/2011*
Ojārs Bušs	Vadošais pētnieks/direktora vietnieks	1/2006–10/2011
Ina Druvieta	Vadošā pētniece	1/2006–10/2011
Vineta Ernstsone	Pētniece	1/2006–7/2009
Juris Grigorjevs	Pētnieks	1/2006–10/2011
Dzintra Hirša	Pētniece	1/2006–7/2009
Ilga Jansone	Vadošā pētniece/direktore	1/2006–10/2011
Elga Kagaine (30.03.1930– 25.01.2007)	Vadošā pētniece	1/2006–1/2007
Ineta Kurzemiece	Pētniece	1/2006–12/2010
Sarmīte Lagzdiņa	Pētniece	1/2006–10/2011

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

Linda Lauze	Pētniece	1/2006–1/2009
Dite Liepa	Asistente	1/2006–12/2010
	Pētniece	12/2010–10/2011
Ilga Migla	Pētniece	1/2006–10/2011
Daina Nītiņa	Vadošā pētniece	11/2007–10/2011
Ārija Ozola	Pētnieka p.i.	3/2008–7/2009
Kornēlija Pokrotniece (04.12.1950– 01.11.2011)	Vadošā pētniece	1/2006–12/2010
Vineta Poriņa	Pētniece	1/2006–12/2010
	Pētnieka p.i.	12/2010–10/2011
Iveta Pūtele	Asistente	1/2006–12/2010
	Pētniece	12/2010–10/2011
Anitra Roze	Pētniece	1/2006–10/2011
Renāte Siliņa-Piņķe	Asistente	1/2006–12/2010
	Pētniece	12/2010–10/2011
Valentīna Skujiņa	Vadošā pētniece	1/2006–12/2010
	Pētnieka p.i.	12/2010–6/2011
	Vadošā pētniece	6/2011–10/2011
Anna Stafecka	Vadošā pētniece	1/2006–10/2011
Dace Strelēvica- Ošiņa	Pētniece	12/2010-10/2011
Imants Šmidebergs	Pētnieks	1/2006–9/2009
Agris Timuška	Pētnieks	1/2006–10/2011
Anta Trumpa	Pētniece	1/2006–10/2011
Edmunds Trumpa	Pētnieks	1/2006–1/2010
Anna Vulāne	Pētniece	3/2007–12/2008
Ieva Zuicena	Vadošā pētniece	1/2006–10/2011

* Mēnesis norādīts uz zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējuma ieniegšanas termiņu.

2. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS ZINĀTNISKI PĒTNIECISKĀ DARBA SASNIEGUMI

2.1. Institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības apraksts

(maksimāli 4 lpp.)

Šajā nodaļā sniedz pārskatu par institūcijā/struktūrvienībā pārskata periodā veiktajiem zinātniskajiem pētījumiem, to nozīmīgumu un ietekmi uz attiecīgās zinātnes nozares attīstību. Aprakstīt zinātnisko publikāciju tematisko ievirzi, pārskata periodā iegūtos galvenos zinātniskos rezultātus, raksturot darbu starpdisciplināritāti, utt. Norādīt fundamentālo un lietišķo pētījumu nozīmi. Ja struktūrvienībā tiek veikti pētījumi dažādās zinātnes nozarēs, sniegt zinātniskā darba raksturojumu par katru nozari atsevišķi (skat. arī 6.3. nodaļu).

Pārskata periodā LU Latviešu valodas institūtā, atbilstoši Nolikumā norādītajam zinātniskās darbības mērķim, ir veikti pētījumi valodniecības jomā, veicinot valodniecības zinātņu attīstību Latvijā un piedāvājot praktiskus risinājumus Latvijā pastāvošajām lingvistiskajām problēmām.

Pētījumi strukturēti sešos valodniecības virzienos:

I. Dialektoloģija un valodas vēsture

21. gadsimtā pasaulē raksturīga padziļināta zinātniska interese par lokālajām valodas īpatnībām, aktualizējas jautājums par dialektu un izlokšņu apdraudētību un bojāeju. Tas

nesaraujami saistīts ar valodas nākotnes prognozēšanu, sevišķi tādām mazām valodām, kāda ir latviešu valoda. Virziena galvenais mērķis, izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas, ir bijis 1) latviešu valodas izpēte ģeolingvistiskā aspektā, gatavojot dialektu atlantus, publikācijas par izlokšņu fonētiku, morfoloģiju, leksiku, semantiku; 2) valodniecības vēstures pētījumi, sagatavojot enciklopēdiskus un monogrāfiskus izdevumus, kā arī līdzdarbojoties 16.–18. gs. vārdnīcas sagatavošanā; 3) valodas mantojuma saglabāšana, publicējot ievērojamāko valodnieku darbu izlases. Paveiktais atspoguļots zinātniskajās publikācijās. Pavisam minētajā laikposmā par dažādiem dialektoloģijas un valodas vēstures jautājumiem publicētas 19 grāmatas, kā arī aptuveni 45 zinātniski raksti, tostarp starptautiski citējamus izdevumos *Dialectologia et Geolinguistica*, *Acta Baltico-Slavica*, *Baltistica* u.c. Vadošā pētniece Anna Stafecka ir Polijas Zinātņu akadēmijas Slāvistikas institūta zinātniskā žurnāla *Acta-Baltico Slavica* redkolēģijas locekle.

1. Latviešu valodas dialektu ģeolingvistiskā izpēte ir bijusi cieši saistīta ar dialektu izpēti Lietuvā un visā Eiropā. Institūta zinātnieki ir iesaistījušies divos starptautiskos projektos – *Atlas Linguarum Europae* un *Baltu valodu atlants*. Sadarbība *Eiropas valodu atlanta* izveidē ir aizsākusies jau 1976. gadā, savācot un nosūtot materiālus no 38 latviešu valodas izlokšnēm; pēdējos desmit gados pētnieks Agris Timuška ir iesaistījies arī šā izdevuma karšu un komentāru sagatavošanā. *Baltu valodu atlanta* ideja ir radusies tikai pārskata periodā, kad kopā ar Lietuviešu valodas institūtu (Lietuvių kalbos institutas) valodniekiem tika īstenots pilotprojekts *Baltu valodu atlants. Prospekts / Atlas of the Baltic Languages. Prospect* (sastādītājas un ievada autore / editing and introduction by: A. Stafecka, D. Mikulēnienē; karšu komentāru autore / map commentaries by: A. Stafecka, I. Jansone, D. Mikulēnienē, A. Leskauskaitē, R. Bacevičūtē, D. Kardelytē-Grinevičienē, karšu datorvariantus veidojis / map computer graphics by E. Trumpa; Rīga / Vilnius, 2009). Šobrīd turpinās darbs pie 1. sējuma sagatavošanas, kurā būs ietverti augu valsts nosaukumi (CD-ROM paredzēts izdot 2012. gadā).

Paralēli norit darbs arī pie Latviešu valodas dialektu atlanta Fonētikas daļas un Morfoloģijas daļas. Fonētikas daļu paredzēts publicēt 2012. gadā. Zinātniskajos rakstos un referātos atspoguļoti atlantu sagatavošanas teorētiskie jautājumi, analizēti secinājumi.

Dialektoloģijas pētījumu rezultāti atspoguļoti arī atsevišķām leksikas tematiskajām grupām veltītās monogrāfijās – Brigita Bušmane *Piena vārdi. Piena ēdienu nosaukumi latviešu valodā* (2007), Ineta Kurzemniece *Žogu nosaukumi latviešu valodas izlokšnēs* (2008), Inese Ēdelmane un Ārija Ozola *Latviešu valodas augu nosaukumi* (2007), atsevišķu izlokšņu padziļinātas izpētes rezultātā radušies izlokšņu apraksti, teksti un vārdnīcas – Sarmīte Balode *Kalnienas grāmata* (2008), Sarmīte Balode *Sinoles grāmata* (2009), Marta Strautiņa *Mārcienas izlokšne* (2007), *Stendes izlokšnes vārdu krājums* (2010; e-publicācija), Sofija Dravniece *Dundagas izlokšnes teksti* (2008). Sastādīts un izdots 6. Starptautiskā dialektologu kongresa rakstu krājums *Proceedings of the 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists* (2006).

2. Valodniecības vēstures pētījumi veikti divos virzienos. Nozīmīgākie rezultāti sasniegti valodnieku personību dzīves gājuma un zinātniskās darbības izzināšanā, kas atspoguļoti divos izdevumos – Sarma Kļaviņa *Latviešu valodas pētnieki. No klaušu laikiem līdz savai valstij* (2008), Andrejs Bankavs, Ilga Jansone *Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas* (2010). Pētījumi valodas vēsturē aptvēruši gan atsevišķu valodas parādību rašanos un attīstību, gan arī darbu pie 16.–18. gs. latviešu valodas vārdnīcas paraugšķirkļu izstrādes. Darba grupa topošās vārdnīcas paraugšķirkļus ir publicējusi internetā (<http://www.tezaurs.lv/lvvv/>). Paralēli ir publicēti raksti par darba gaitu, risināmajām problēmām un sasniegtajiem rezultātiem. Publicēta Antas Trumpas monogrāfija *Adjektīvu semantiskā diferenciacija latviešu un lietuviešu valodā* (2010), kas radusies uz 2006. gadā aizstāvētā promocijas darba pamata.

3. Zinātniskā mantojuma saglabāšana noritējusi sagatavojot, komentējot un izdodot ievērojamāko Latvijas valodnieku darbu izlases – Antons Breidaks *Darbu izlase I* (2007), Antons Breidaks *Darbu izlase II* (2007), Alvilis Augstkalns *Darbu izlase* (2009), Kārlis Mīlenbahs *Darbu izlase I* (2009), Kārlis Mīlenbahs *Darbu izlase II* (2011), Daina Zemzare *Darbu izlase* (2011).

Minētie pētījumi, kas publiskoti gan grāmatu veidā, gan zinātniskajos rakstos un referātos, dod iespēju tos iekļaut indoeiropēistikas un baltistikas aprītē, kur īpaša vērība tiek pievērsta baltu valodām kā seniskākās formas un vārdu krājumu saglabājušajām.

Brigita Bušmane, Ilga Jansone, Ineta Kurzemniece, Anna Stafecka un Agris Timuška ir Starptautiskās dialektologu un ģeolingvistu biedrības biedri.

II. Onomastika

Īpašvārdu izpētes darba grupas galvenais praktiskais mērķis ir garantēt zinātnisko nodrošinājumu Latvijas vietvārdu standartizācijai, kā arī latviešu (un Latvijas) personvārdu sistēmas nevainojamai funkcionēšanai. Tematiskās grupas zinātniskās darbības uzdevums ir, izmantojot teorētiskās onomastikas mūsdienu sasniegumus un modernās informācijas tehnoloģijas, pētīt latviešu vietvārdus un personvārdus gan nacionālās identitātes aspektā, tostarp maksimāli izmantojot iespējas, ko senie īpašvārdi dod etnoģenēzes un lingvoģenēzes problēmu izpētei, gan arī plašā starptautiskā kontekstā, noskaidrojot materiālās un tipoloģiskās paralēles un pretstatus ar kaimiņtautu valodām (tipoloģiskajā sastatījumā iesaistot arī attālu un nosacīti par eksotiskām dēvējamu tautu onomastisko materiālu).

Pētījumi onomastikā vērsti gan uz Latvijas vietvārdu un personvārdu teorētisku izpēti, gan "Latvijas vietvārdu vārdnīcas" sējumu sagatavošanu. Pārskata periodā Ojāra Buša vadībā publicēti divi vārdnīcas sējumi – *Latvijas vietvārdu vārdnīca. Pilaci–Pracapole* (2006), *Latvijas vietvārdu vārdnīca. Pracirika–Puožu-* (2010). Īpašvārdu pētniecībai, kā arī šo vārdu praktiskajam lietojumam veltīts rakstu krājums *Onomastica Lettica 3* (2007). Publicēts Baibas Bankavas pētījums *Eponīmu vārdnīca* par vienu no pasaules onomastikā daudz diskutētiem jautājumiem. Pārskata periodā aizstāvēti Paula Baloža un Renātes Siliņas-Piņķes promocijas darbi par personvārdiem – Pauls Balodis *Latviešu personvārdu etimoloģiskās semantikas teorētiskais modelis un tā realizācija* (2008), Renāte Siliņa-Piņķe *Priekšvārdi Rīgā 15. gadsimtā pēc pilsētas ķemerejas reģistra materiāliem* (2009). Savukārt doktorante Sanda Rapa iesākusi darbu pie Latvijas ģeogrāfisko nomenklatūras vārdu onomastiskās izpētes. Publicēts apmēram 50 onomastikas problēmu izpētei veltītu zinātnisku rakstu gan Latvijas, gan ārvalstu izdevumos; šajos rakstos visvairāk uzmanības veltīts Latvijas vietvārdu un personvārdu cilmei un vēsturei, latviešu mūsdienu antroponimiskās sistēmas raksturojumam, vispārējās onomastikas teorijas jautājumiem. Interesanti pētījumi veltīti arī latviešu zoonīmijai, latviešu onomatiskas terminoloģijas attīstībai, īpašvārdu lietojuma sociolingvistiskajiem aspektiem. Onomastikas grupas vadošie pētnieki regulāri piedalās Starptautiskajos onomastu kongresos (ICOS), kuri pārskata periodā ir notikuši Toronto (2008) un Barselonā (2011). Laimute Balode un Ojārs Bušs ir Starptautiskās onomastu biedrības biedri.

III. Gramatika

Latviešu valodas gramatikas izpētes jautājumi ir bijuši institūta darbinieku uzmanības lokā jau kopš institūta organizatoriskā priekšteča – Latviešu valodas krātuves – pastāvēšanas (1935–1944). Pārskata periodā aktuāla kļuvusi jauna *Mūsdienu latviešu valodas gramatikas* sagatavošana, jo iepriekšējā akadēmiskā gramatika tika publicēta pirms vairāk nekā 50 gadiem, taču kopš tā laika ir notikušas būtiskas izmaiņas ne tikai latviešu valodas leksikā, bet arī gramatiskajā sistēmā. Lai varētu izveidot autoru kolektīvu, kas spētu īstenot iecerēto koncepciju, 2008. gadā tika publicēts tās prospekts *Latviešu valodas gramatika: koncepcija, prospekts, atsevišķu nodaļu pirmvarianti, diskusijas materiāli*. Līdz 2011. gada beigām ir pabeigts jaunās gramatikas pirmvariants uz aptuveni 900 A4 formāta lappusēm, kurā ietverti fonētikas, morfonoloģijas, morfoloģijas, vārddarināšanas un sintakses jautājumi. Lielākā daļa pētījumu aptver gan runas, gan rakstu valodas formas.

Paralēli notiek pētījumi par atsevišķiem ar gramatikas sistēmu saistītiem jautājumiem. Tā, piemēram, fonētikā un fonoloģijā 2006.–2011. gadā veikta latviešu valodas patskaņu, divskaņu un eksplozīvo slēdzeņu akustiska analīze, tālāk attīstīta latviešu valodas skaņu akustisko mērījumu un datu interpretācijas metodoloģija, kā arī iesākti pilnīgi jauni elektropalatogrāfiski latviešu valodas līdzskaņu pētījumi. Veiktie skaņu pētījumi sekmē latviešu valodas fonoloģijas attīstībai nepieciešamo datu uzkrāšanu. Šajā virzienā nozīmīgākais darbs ir Jura Grigorjeva monogrāfija

Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un auditīvs raksturojums (2008), kuras pamatā ir 2006. gadā aizstāvētais promocijas darbs *Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un auditīvs raksturojums*. Akustiskajā fonētikā sagatavots aizstāvēšanai arī Ineses Indričānes promocijas darbs *Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustisks un auditīvs raksturojums*. Pētījumu rezultāti publiskoti arī zinātniskos rakstos un referātos Latvijā un ārvalstīs.

Latviešu valodas gramatiskās sistēmas izpētē pastiprināta vērība pievērsta arī diahroniskajam aspektam, kā rezultātā pārskata periodā publicēta kolektīvā monogrāfija *Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība: Nelokāmās vārdšķiras* (2007) un Valentīnas Skujiņas monogrāfija *Salikteņi G. Manceļa vārdnīcā "Lettus" un krājumā "Phraseologia Lettica"* (2006). Minētie pētījumi ļauj gan salīdzināt latviešu valodas skaņu akustisko raksturojumu ar citu valodu skaņu atbilstēm, gan arī labāk apzināt morfoloģiskās sistēmas specifiskās parādības, kas ir raksturīgas latviešu valodai kā fleksīvai valodai.

IV. Leksikoloģija un leksikogrāfija

Viena no LU Latviešu valodas institūta prioritātēm kopš tā dibināšanas ir bijusi skaidrojošo vārdnīcu izstrāde. Pārskata periodā vadošās pētnieces Ievas Zuicenas vadībā noritējis darbs pie *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas* elektroniskās vārdnīcas izstrādes. Līdz 2011. gada beigām uzrakstīti vārdnīcas šķirklī no A līdz S, bet elektroniski pieejami šīs vārdnīcas sākumdaļas 21429 šķirklī no A līdz M (www.tezaurs.lv/mlvv). Šīs vārdnīcas koncepcija radusies pēc Oksfordas vārdnīcu parauga un ietver šķirklā vārdu ar tā gramatisko raksturojumu, izrunu (fonētiskajā transkripcijā), ilustratīvo materiālu vārdu savienojumu veidā, stabilos vārdu savienojumus (salīdzinājumus, frazeoloģismus u.tml.), kā arī cilmes norādes.

Paralēli darbam pie vārdnīcas Latvijas un ārvalstu izdevumos publicēti vairāk nekā 50 raksti par dažādiem leksikoloģijas un leksikogrāfijas, kā arī valodas kultūras jautājumiem. 2006. gadā viena no šīs vārdnīcas autorēm Anitra Roze ir aizstāvējusi promocijas darbu *Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā*, bet Ievas Kuplās promocijas darba *Leksiskā daudznozīmība kognitīvās lingvistikas aspektā* izstrāde tuvojas noslēgumam.

Kā savdabīgs papildinājums *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcai* publicēta arī viena speciālā vārdnīca – Ojāra Buša un Vinetas Ernstsones *Latviešu valodas slenga vārdnīca* (2006; otrais izdevums 2009), kurā apkopota sarunvalodā, publicistikā un literatūrā lietotā neliterārā nedialektālā leksika.

Veiktie teorētiskie pētījumi ļauj izstrādāt mūsdienīgu latviešu valodas vārdnīcu, kas elektroniskā veidā ir pieejama visiem interesentiem, bet ir īpaši noderīga jaunajai paaudzei, kuras pamatinformācijas avots ir tīmeklī pieejamā informācija. Lai saglabātu 21. gs. sākuma valodas liecības arī nākamajām paaudzēm, ir paredzēts pēc īsināšanas šo vārdnīcu publicēt arī grāmatas formātā.

V. Sociolingvistika

Pārskata periodā ir vispusīgi apzināta un zinātniski izvērtēta latviešu valodas sociolingvistiskā situācija un izstrādātas praktiskas rekomendācijas latviešu valodas noturības un attīstības veicināšanai globalizācijas un ekonomiskās recesijas apstākļos. Regulārs Latvijas valodas situācijas izvērtējums ir nepieciešams Latvijas valodas politikas juridiskā, pedagoģiskā un lingvistiskā aspekta aktualizēšanai. Veikta Latvijas valodas situācijas pamatraksturotāju – valodu prasmes, valodu lietojuma un lingvistiskās attieksmes – korelācijas analīze, pamatojoties uz tautskaišu un socioloģisko pētījumu datiem. Valodas situācijas izvērtējumā nozīmīga ir latviešu valodas kā nacionālās, reģionālās un lokālās identitātes elementa analīze valodu un valodas apakšsistēmu kontaktu aspektā, kā arī latviešu valodas stratifikācijas koncepta aktualizācija. Mūsdienās arvien vairāk apzināmies patiesību, ka valoda ir tautas identitātes un kultūras pamats. Kopš neatkarības atgūšanas Latvijā konsekventi tiek pilnveidota gan valsts valodas politikas normatīvā bāze, gan tās institucionālā struktūra, un Latvija ir veiksmīgs piemērs zinātnisko atziņu iedzīvināšanai valodas politikas praksē. Tāpēc nepieciešams regulārs valodas situācijas monitorings – valodas un sabiedrības mijiedarbības izpēte ir nepieciešama gan valodu koeksistences valstiskai

regulēšanai, gan valsts valodas standartizācijai un kodifikācijai. Ir izstrādātas rekomendācijas konkrētu pasākumu veikšanai dažādos valodas politikas segmentos, ievērojot to savstarpējo saistību un mijiedarbību. Ir izstrādāta metodika materiālu iegūšanai, kas apkopota Lindas Lauzes grāmatā *Izpētes materiāla vākšana sociolingvistikā: metodiski norādījumi* (2008).

Atsevišķām šo jautājumu grupām ir veltītas publicētās monogrāfijas – Vineta Poriņa *Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā* (2009), Ina Druviete *Skatījums. Valoda. Sabiedrība. Politika* (2010), Dace Strelēvica-Ošiņa *Kāpēc mēs gribam, lai valoda ir pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē* (2011), Dite Liepa *Latvijas preses valoda* (2011).

Paaugstināta sociolingvistu zinātniskā kvalifikācija, 2010. gadā Ditei Liepai aizstāvēt promocijas darbu *Latvijas preses valoda valstiskās neatkarības atjaunošanas un nostiprināšanās procesā: sociolingvistiskais aspekts* un Dacei Strelēvicai-Ošiņai – *Valodas pareizības izpratne un preskriptīvisma cēloņi un sekas: Latvijas un pasaules pieredze*.

Projekta izpildītājas ir iesaistījušās arī vairākos starptautisko projektos, piemēram, Eiropas Komisijas, Eiropas Savienības un Latīņamerikas akadēmiskās sadarbības programmas un Iberoamerikas valstu organizācijas projektā *Postgraduate Euro-Latin American Programme in Intercultural Education* (Nr. ALFA II-0534-A, Latvijas koordinatore Vineta Poriņa), *Baltic Sociolinguistics: Language Awareness in Lithuania and Latvia* (Nr. T-09231, Latvijas koordinatore Ina Druviete) un *Languages in a Network of European Excellence* (Latvijas koordinatore: I. Druviete un D. Strelēvica-Ošiņa, kā arī onomastikas nodaļas pārstāvis P. Balodis).

Ina Druviete ir sniegusi starptautiskos izdevumos informāciju par Baltijas valstu sociolingvistiku un valodas politiku (piemēram, Druviete I. The Baltic States. – *Sociolinguistics. An International Handbook of the Science of Language and Society*. 2nd completely revised and extended edition. Ed. by U. Ammon, N. Dittmar, K. J. Mattheier, P. Trudgill. Vol. 3, 2006, Berlin/New York: Walter de Gruyter, p. 1864–1869; Druviete I. The Latvian language: Official language of the Republic of Latvia and the official language of the European Union. – *European and National Language Policies*. Peter Lang, 2008, 14–23; Druviete I., Strelēvica-Ošiņa D. Some aspects of the sociolinguistic situation in Latvia: Causes and effects. – *Suvremena Lingvistika*, vol. 65, Nr. 1. Red. I. Raffaelli. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 2008, p. 89–114).

VI. Terminoloģija un valodas kultūra

Terminoloģijā galvenā vērība tikusi pievērsta terminoloģijas praktiskajiem jautājumiem. Izstrādātas un ar Latviešu valodas aģentūras atbalstu publicētas divas vārdnīcas – apjomīgā *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca* ar terminu ekvivalentiem 4 valodās (2007) un *Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca* (2011). Sagatavoti Valdas Salmiņas norādījumi *Armēņu īpašvārdu atveide latviešu valodā* (2009). Latvijas un ārvalstu izdevumos ir publicēti vairāk nekā 20 raksti, pārsvarā par terminoloģijas teorētiskajām problēmām, vispārīgiem valodas jautājumiem, jaunākajām tendencēm latviešu valodas un terminoloģijas attīstībā, mūsdienu daudzvalodības un ciešo valodu kontaktu apstākļos. Ceļot kvalifikāciju, aizstāvēts Ivetas Pūteles promocijas darbs *Latviešu valodas profesiju nosaukumi: terminoloģiskais aspekts* (2008).

Institūta terminologi darbojās arī ES projektā *EuroTermBank* (Latvijas koordinatore Valentīna Skujiņa).

Papildus zinātniskajiem sasniegumiem konkrētās valodniecības nozarēs minams arī kopīgais institūta devums latviešu un pasaules valodniecības attīstībā. 2010. gadā tika sarīkots pasaules baltistu lielākais forums – XI starptautiskais baltistu kongress *Baltu valodu pagātne, tagadne un nākotne*, kurā pulcējās vairāk nekā 200 dalībnieki no 18 pasaules valstīm. Tika publicēts šī pasākuma tēžu krājums. Regulāri ap 22. februāri tiek rīkotas akadēmiķa Jāņa Endzelīna atcerei veltītas zinātniskās konferences. Institūta zinātniskais personāls aktīvi iesaistījies arī Letonikas kongresu (I – 2005, II – 2007, III – 2009) un Apvienotā pasaules latviešu zinātnieku 3. kongresa un Letonikas 4. kongresa (2011) organizēšanā un norisē.

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

Kopš 1997. gada regulāri iznāk zinātniskais žurnāls *Linguistica Lettica*, kam ir starptautiska redakcijas kolēģija, kurā ietilpst Latvijas, Lietuvas, Somijas, Krievijas, Šveices un Austrālijas zinātnieki.

Vairāki institūta zinātniskie pētījumi, kas rezultējušies publicētajās enciklopēdijās, vārdnīcās un monogrāfijās, iekļuvuši Latvijas Zinātņu akadēmijas svarīgāko gada zinātnisko sasniegumu sarakstā – 2007. gadā: Apzināts un publicēts ievērojamā Latgales valodnieka profesora Antona Breidaka zinātniskais mantojums – *Darbu izlase* divos sējumos (LU LVaI apgāds, 2007) (Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts, Daugavpils Universitāte); 2008. gadā: Pirmoreiz Latvijā izdota plaša *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca* (2000 terminu) ar terminu skaidrojumiem latviešu valodā un ekvivalentiem angļu, vācu un krievu valodā. Vārdnīca izmantojama vienotas valodniecības terminoloģijas ieviešanai, sast. autoru kolektīvs akademiķes Valentīnas Skujiņas vadībā; 2009. gadā: Kompleksā pētījumā latviešu valodas dialekti pirmo reizi atspoguļoti baltu valodu kontekstā (*Baltu valodu atlantā*) un iekļauti Eiropas lingvistiskajā telpā (akad. Ilga Jansone, LZA kor. loc. Anna Stafecka; Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts sadarbībā ar Lietuvas Valodas institūtu); 2010. gadā: Izveidota valodnieku enciklopēdija *Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas*, kurā iekļauts vairāk nekā 500 Latvijas un citu valstu lingvistu biogrāfiju, ar valodniecību un kultūrvēsturi saistīto notikumu hronoloģija no 13.gs. līdz 2009.gadam (Dr. Andrejs Bankavs, akademiķe Ilga Jansone, LU Latviešu valodas institūts); Izveidots lielākais Eiropas daudzvalodu terminoloģijas portāls *EuroTermBank*, kas nodrošina vienotu piekļuvi daudzozaru un daudzvalodu, t. sk. arī latviešu, terminoloģijai internetā (Dr. Andrejs Vasiļjevs, Raivis Skadiņš, Dr. Tatjana Gornostaja, LZA kor.loc. Juris Borzovs, akademiķe Valentīna Skujiņa, SIA Tilde, Latvijas Universitāte, Latvijas Zinātņu akadēmija)

2.2. Zinātnisko publikāciju un citu zinātnisko darbu skaits 2006–2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Oriģināli zinātniskie raksti anonīmi recenzētos zinātniskos žurnālos, kas pieejami <i>Tompson Reuter Web of Science</i> , SCOPUS, ERIC vai Engineering Village	0	1	5	4	4	4
2. Raksti citos recenzētos zinātniskos izdevumos un konferenču ziņojumu izdevumos	57	69	100	84	98	88
3. Publicētas monogrāfijas ¹⁾	8	11	11	7	7	6
4. Citas zinātniskās publikācijas ²⁾	3	3	3	1	3	7
5. Mācību grāmatas un citas ar zinātņi saistītas publikācijas	-	-	-	-	-	-
6. Patenti/t.sk.starptautiskie	-	-	-	-	-	-
7. Izstrādātas datorprogrammas un algoritmi ³⁾	-	-	-	-	-	-
8. Reģistrētas šķirnes	-	-	-	-	-	-
9. Vieslekcijas					2	1
10. Raksti, radio un televīzijas programmas un zinātņi popularizējoši žurnāli	3	5	4	6	5	7
11. Citi						

¹⁾ ietver doktora zinātniskā grāda iegūšanai izstrādātās disertācijas /vai PhD tēzes un monogrāfijas, kas publicētas universitātes izdevniecībās

- ²⁾ ietver rediģētus zinātnisko konferenču ziņojumus, rakstu krājumus un zinātnisko žurnālu īpašus izdevumus, arī nerecenzētus zinātniskos rakstus
- ³⁾ norādīt aptuvenu struktūrvienībā izstrādāto programmu vai algoritmu skaitu, kas tiek izmantoti ārpus struktūrvienības.

2.3. Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts katram akadēmiskajam un zinātniskajam darbiniekam ar zinātnisko grādu

(maksimāli 7 publikācijas katram zinātniekam)

Katrs vadošais pētnieks vai profesors norāda 7 savas pārskata periodā publicētās zinātniskās publikācijas, sarindojot tās pēc nozīmīguma. Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju sarakstā var iekļaut manuskriptus, kas ir pieņemti publicēšanai, nav vēl publicēti un tiks publicēti 2011.vai 2012.gadā. Grāmatu norādes satur grāmatas redaktoru vārdus, izdevēja nosaukumu, izdevniecības vietu un izdošanas gadu.

Laimute Balode

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

(zinātnisko publikāciju norāžu paraugi ir pievienoti pārskata ziņojuma parauga beigās):

1. Balode L., Bušs O.: On Latvian Toponyms of Finno-Ugrian Origin. – Onomastica Uralica. – Borrowing of Place Names in the Uralian Languages. Ed. R. L. Pitkanen, J. Saarikivi. Debrecen, Helsinki, pp. 27–44, 2007.
2. Balode L., Bušs O.: Das lettische Personennamensystem. – Europäisches Personennamensystem. Ein Handbuch von Abasisch bis Zentralladinisch (herausgegeben von Andrea Brendler und Silvio Brendler), Hamburg: baar, 2007, 459–473.
3. Balode L.: Once again on Some Potential Finno-Ugrisms in Latvia. – Slavica Helsingiensia, 32. Topics on the Ethnic, Linguistic and Cultural Making of the Russian North. Ed. by Juhani Nuorluoto. Helsinki, 2007, 52–63.
4. Balode L., Bušs O.: Some semantic and sociolinguistic aspects of Latvian Urbanonymy in the 20th century. – Onoma, Vol, 42, Uppsala: International Council of Onomastic Sciences (ICOS), 2007, Uppsala, 7–22.
5. Balode L.: Par latviešu toponīmijas lituānismu identificēšanas kritērijiem. – Onomastica Lettica 3. Red. kol.: O. Bušs, Dz. Hirša, I. Jansone. Rīga, 2007, 5.–31.
6. Balode L. Baltic mythologems in the hydronyms of Latvia and Lithuania. – Perspectives of Baltic Philology (Ed. by Jovita Niewulis-Grablunas, Justyna Prusinowska, Ewa Stryczyńska – Hodyl). Poznań: Wydawnictwo "Rys", 2008, 21–40.
7. Balode L., Hirša Dz.: On several names of Latvian inhabited places. – Балто-славянские исследования: сборник научных трудов. XVIII. Российская академия наук. Институт славяноведения. Редакционная коллегия: А. А. Гиппиус, П.-У. Дини, М. Б. Завьялова, Вяч. Вс. Иванов (отв. редактор серии), С. Карлюнас, Б. Лаумане, В. Мажюлис, Н. А. Михайлов, Е. Л. Назарова, С. И. Рыжакова, А. Сабалюскас, Б. Стунджа, Т. М. Судник, У. Шмальштиг Москва: Языки славянских культур, 2009, 279–299.

Pauls Balodis

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Balodis P.: Somugru cilmes uzvārdi Latvijā (un dažas citas paralēles somu, igauņu un latviešu uzvārdu sistēmā). – Baltu Filoloģija, XIV (1), Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 37.–52.
2. Balodis P.: Toponīmiskas izcelsmes uzvārdi Latvijā: sastatāmais aspekts. – Baltistica, IV priedas, Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2005, 17.–26.
3. Balodis P.: Detoponīmiski uzvārdi: sastatāmais aspekts. – Letonikas pirmais kongress. Valodniecības Raksti. Red. komiteja: A. Andronovs, S. Cimermanis, I. Jansone, T. Jundzis, R. Kvašīte, D. Markus, A. Nepokupnijs, J. Stradiņš. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija. 2006, 60.–71.

4. Balodis P.: Par somugru cilmes priekšvārdiem Latvijā. – Latvijas Universitātes raksti. Valodniecība. Somugristika. 708. sēj., galv. red. A. Veisbergs, atb. red. A. Kalnača. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2006, 22.–36.
5. Balodis P.: Cilvēka ārējā izskata motivēti uzvārdi. – *Onomastica Lettica* 3. Red. kol.: O. Bušs, Dz. Hirša, I. Jansone. Rīga, 2007, 80.–116.
6. Balodis P.: Personal Names of Livonian Origin in Latvia: Past and Present. – Names in Multi-Lingual, Multi-Cultural and Multi-Ethnic Contact. *Proceedings of the 23rd International Congress of Onomastic Sciences August 17–22, 2008, York University, Toronto, Canada*. Edited by Wolfgang Ahrens, Sheila Embleton, André Lapierre. Published by York University, Toronto, Canada. 2009, 105-116, <http://hdl.handle.net/10315/3615>
7. Balodis P.: "Bird Surnames" in Latvia. Comparative Aspect. – *Atti del XXII Congresso Internazionale di Scienze Onomastiche*. Pisa, 28 agosto – 4 settembre 2005. Vol. IV, a cura Maria Giovanna Arcamone, Donatella Bremer, Davide De Camilli, Bruno Porcelli Pisa: Edizioni ETS, 2010, 19–31.

Brigita Bušmane

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Bušmane B.: Геолингвистическая характеристика названий молочных продуктов в латышских говорах. – *Proceedings of the 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists*. Ed. by A. Timuška. Riga, Latvian Language Institute, University of Latvia, 93–101, 2006.
2. Bušmane B.: Славизм *kāpuosti* в названиях латышских блюд (этнолингвистический аспект). – *Acta Baltico-Slavica* 30. Red. I. Grek-Pabisowa. Warszawa, 50–58, 2006.
3. Bušmane B.: Piena vārdi. Rīga, LU Latviešu valodas institūts, 2007, 514.
4. Bušmane B.: Leksēmas *aita* un *avs* latviešu valodā. – *Linguistica Lettica*, 18. Numura red. D. Nītiņa, O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 47.–62.
5. Bušmane B.: Dialektālā leksika Gustava Bražes vārdnīcā (1875). – *Kalbos istorijos ir dialektologijos problemos 2*. Red. D. Mikulėnienė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 419.–432., 2008.
6. Bušmane B.: Valoda un vide. – Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. Red. komisijas priekšsēdētājs J. Stradiņš. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2009, 149.–177.
7. Bušmane B.: Atvasinājumi no verba *ēst* latviešu valodā (semantiskais aspekts). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums*. 15(1). Red. kol. vad. Benita Laumane. Liepāja: LiePU 2011, 65.–74.

Ojārs Bušs

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Bušs O.: Latvijas vietvārdu vārdnīca. *Pilaci–Pracapole*. Atb. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2006, LVIII + 352 lpp.
2. Bušs O.: The "Portages" in Latvian and Lithuanian Appellative and Toponomastic Lexicon. – The Significance of Portages. *Proceedings of the First International Conference on the Significance of Portages, 29th Sept – 2nd Oct 2004, in Lyngdal, Vest-Agder, Norway, arranged by the County Municipality of Vest-Agder, Kristiansand*. Ed. by Christer Westerdahl. Oxford: Archalopress, BAR International Series 1499, 65–68, 2006.
3. Bušs O., Balode L.: Das lettische Personennamensystem. – *Europäische Personennamensysteme. Ein Handbuch von Abasisch bis Zentralladinisch*. Hrsg. von Andrea Brendler und Silvio Brendler. Hamburg, Baar-Verlag. 459–473, 2007.
4. Bušs O.: No ģermānismiem līdz superlatīvam. Zin. red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 398 lpp.
5. Bušs O.: Vienos Latvijos gyvenvietēs (Bēnēs) gatvių pavadinimai onomastikos ir kalbos politikos požiūriu. [Latvijas vienas apdzīvotas vietas (Bēnes) ielu nosaukumi no onomastikas un valodas politikas viedokļa.] – *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis*, T.

4. Mokslo darbai. Ats. red. Bronius Maskuliūnas. Šiauliai: Šiaulių universitetas, Humanitarinis fakultetas. 28–32, 2008.
6. Bušs O.: Latvijas vietvārdu vārdnīca. *Pracirika–Puožu*. Atb. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 471 lpp.
7. Bušs O.: Par latviešu valodas leksisko somugrismu inventarizāciju domājot (nostādnes un saraksta fragments *ai!–ašķi*). – Latvijas Zinātņu akadēmijas Vēstis. A daļa, 64. sējums, Nr. ¾. Galv. red. A. Jundze. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2010, 90.–100.

Ina Druviete

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Druviete I.: The Baltic States. – Sociolinguistics. An International Handbook of the Science of Language and Society. 2nd completely revised and extended edition. Ed. by U. Ammon, N. Dittmar, K. J. Mattheier, P. Trudgill. Vol. 3, Berlin/New York: Walter de Gruyter, 1864–1869., 2006.
2. Druviete I.: Valodas attīstība un standartizācija: Valsts vai sabiedrības atbildība? – Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums, Nr. 10. Red. kol. vad. B. Laumane. Liepāja: LiePA, 2006, 161.–168.
3. Druviete I., Strelēvica-Ošiņa D.: Some aspects of the sociolinguistic situation in Latvia: Causes and effects. – *Suvremena Lingvistika*, vol. 65, Nr. 1. Red. I. Raffaelli. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 2008, 89–114.
4. Druviete I. The Latvian language: Official language of the Republic of Latvia and the official language of the European Union. – *European and National Language Policies*. Peter Lang. 14–23, 2009.
5. Druviete I. The development of sociolinguistics in the Baltic States. – *The Routledge Handbook of Sociolinguistics around the World*. Ed. by Martin J. Ball. Routledge: London and New York, 402–411, 2010.
6. Druviete I., Valdmanis J. Language use in higher education establishment in Latvia. – *National Languages in Higher Education*. Ljubljana: Založba ZRC, 2010, 91–95.
7. Druviete I. Latvian language as the State language: As a symbol, as a form of communication, as the foundation for statehood. – *Latvia and Latvians: A People and a State in Ideas, Images and Symbols*. Ed. by A. Cimdiņa and D. Hanovs. Rīga: Zinātne, 2010, 145–182.

Juris Grigorjevs

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Grigorjevs J.: Uztverei nozīmīgās eksplozīvo slēdzeņu akustiskās pazīmes. – Latvijas Universitātes Raksti. Valodniecība: Latvistika. 728. sēj., galv. red. A. Veisbergs, atb. red. A. Kalnača. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007, 17.–27.
2. Grigorjevs J., Bērziņš A. A.: Latviešu izloksnēs sastopamo fonēmu telpa. – *Linguistica Lettica*, 18. Numura red. D. Nītiņa, O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 40.–154.
3. Grigorjevs J.: Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un auditīvs raksturojums. Red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 232 lpp.
4. Grigorjevs J.: Latviešu valodas divskaņu akustisks raksturojums. – Latvijas Universitātes Raksti. Valodniecība: Latvistika un somugristika. 746. sēj. Galv. red. A. Veisbergs, krājuma sast. un atb. red. A. Kalnača. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 40.–47.
5. Grigorjevs J., Stendere-Šteinberga I.: Latviešu valodas emocionālo modalitāšu akustisks raksturojums. – *Baltu filoloģija* 18 (1/2). Red. P. Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 75.–91.
6. Grigorjevs J.: Runāto un dziedāto latviešu valodas patskaņu [ī], [ā] un [ū] kvalitātes salīdzinājums. – *Baltistica*. XLVI(1). Red. B. Stundžia. Vilnius: VU Press, 2011, 63.–78.

7. Grigorjevs J.: Kopīgais un atšķirīgais fonētisko parādību izpratnē Latvijā un pasaulē. – Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. Nr. 6. Atb. red. O. Bušs. Rīga: Latgales druka, 2011, 80.–96.

Ilga Jansone

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Jansone I.: Kalba priemonē atspindēti pasauli. Acta Humanitarica Universitatis Saulensis. Mokslo darbai. Red. B. Maskuliūnas. Šauliai, Šaulių Universitetas Humanitarinis fakultetas. 62–67, 2007.
2. Jansone I. Ceļš uz rakstības tradīcijas maiņu: no gotiskā uz latīnisko. – Akadēmiskā Dzīve, Nr. 45. Red. A. Dimants. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008, 59.–67., 160.–161.
3. Jansone I.: Od pisawni gotyckiej do łacińskiej – droga przemian. Acta Baltico-Slavica. Nr. 33. Red. I. Grek-Pabisowa. Warszawa, SOW, 13–28, 2009.
4. Bankavs A., Jansone I.: Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas. Red. I. Rozenvalde. Rīga: LU akadēmiskais apgāds, 2010.
5. Jansone I.: Ieskats Ērgemes latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes antroponīmiskajā sistēmā. – Latvijas Zinātņu akadēmijas Vēstis. A daļa, 64. sējums, Nr. ¾. Galv. red. Arno Jundze. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2010, 14.–63.
6. Jansone I.: Литуанизмы или славизмы в контактных ареалах: проблема определения. – Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego księstwa litewskiego. Księga jubileuszowa na 1000-lecie Litwy. Pod redakcją Jolanty Mędelskiej i Zofii Sawaniewskiej-Mochowej. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimiera Wielkiego, 2010, 191–198.
7. Jansone I. Pienenes (*Taraxacum*) nosaukumi. – Humanitāro Zinātņu Vēstnesis, Nr. 19. Red. F. Fjodorovs. Daugavpils Universitāte, 2011, 35. – 50.

Elga Kagaine

Nozīmīgāko publikāciju saraksts:

1. Kagaine E., Timuška A.: Rolle des geolinguistischen Kriteriums bei der Herkunftsanalyse lexikalischer Finnougrismen im Lettischen. – Proceedings of the 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists. Ed. by A. Timuška. Riga: Latvian Language Institute, University of Latvia, 2006, S. 295–300.
2. Kagaine E.: Dažas somugriskās ietekmes un paralēles salikteņu un vārdu savienojumu modeļos. – Linguistica Lettica 16. Numura red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007, 45–83.
3. Kagaine E.: Vārddarināšanas modeļi ar *-apakša* un *-pakaļa* Ziemeļrietumvidzemes izloksnēs. – Kalbos istorijos ir dialektologijos problemas 2. D. Mikulėnienė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2008, 619–627.

Sarmīte Lagzdiņa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Kārlis Mīlenbahs. Darbu izlase, 1. sēj. Sast. I. Druviete, zin. red. S. Lagzdiņa. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2009, 432 lpp.
2. Lagzdiņa S.: K. Mīlenbaha darbu mūsdienu izdevuma sagatavošanas principi. – Mīlenbahs K. Darbu izlase divos sējumos. 1. sēj. Sast. I. Druviete, zin. red. S. Lagzdiņa. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2009, 24.–38.
3. Kārlis Mīlenbahs. Darbu izlase, 2. sēj. Sast. I. Druviete, zin. red. S. Lagzdiņa. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2011, 416 lpp.

Dīte Liepa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Liepa D.: 8. Saeimas deputātu runu analīze: feministiskais aspekts (2006 Liepājas PA). – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 10. Red. kol.: B. Laumane, B. Bušmane,

- V. Skujiņa, A. Kaukiene, K. Župerka u.c. Liepāja: LiepA, 2006, 207.–215.
2. Liepa D.: Latvijas preses valodas sociolingvistiskais raksturojums Trešās atmodas laikā. – *Linguistica Lettica*, 17. Nr. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 58.–77.
  3. Liepa D.: Cīņa par valsts valodas statusa piešķiršanu latviešu valodai (1987–1989). – *Linguistica Lettica*, 18. Nr. red. D. Nītiņa, O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 88.–102.
  4. Liepa D.: Metaforas lietojums presē. – Valoda: nozīme un forma : plašsaziņas līdzekļu valoda. Sast., atb. red. un iev. aut. Ilze Lokmane; rekolēģija: Andra Kalnača, Dzintra Paegle, Ilze Lokmane, Sarma Kļaviņa, Juris Grigorjevs, Dace Markus, Gunta Smiltnece, Aldona Paulauskiene, Karls Pajusalu, Magdalēne Hilmane; angļu teksta red. Māra Anteniške; vāka noform.: Arnis Čakstiņš. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 14.–24.
  5. Liepa D.: Vienkāršruna presē – mode vai visatļautība? – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Liepāja: LiepA, 2010, 139.–147.
  6. Liepa D.: Latvijas preses valoda. Zin. red. Ina Druvieta. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2011, 296.

Migla Ilga

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Migla I.: Īpašvārdi latviešu valodas frazeoloģismos. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 1. Sast. B. Bušmane. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, LU Latviešu valodas institūts, RPIVA, 2008, 299.–305.
2. Migla I.: Antroponīmi latviešu valodas frazeoloģismos. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums. Nr. 13 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Brigita Bušmane, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Jānis Sīlis ... [u.c.]. Liepāja: LiePU, 2009, 280.–286.
3. Migla I.: Eigennamen in den deutschen und lettischen Phraseologismen.. – Phraseologie disziplinär und interdisziplinär. Hrsg. Csaba Földes. Tübingen: Gunter Narr Verlag: 2009, S. [475]–481.
4. Migla I.: Frazeoloģismi ar dzīvnieku nosaukumiem "Latviešu literārās valodas vārdnīcā". – Valoda – 2009. Valoda dažādu kultūru kontekstā. XIX zinātnisko rakstu krājums. Atb. red. Svetlana Polkovņikova. Daugavpils: Saule, 2009, 459.–464.
5. Migla I.: Frazeoloģiskie salīdzinājumi ar dendronīmu un puķu nosaukumiem latviešu tautasdziesmās. – Res Humanitariae, VI. Red. R. Balsys. Klaipēdos universitetos. Klaipēda: Klaipēdos universiteto leidykla, 2009, 203–217.
6. Migla I.: Priekšstati par cilvēka izskatu salīdzinājumos. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 180.–188.
7. Migla I.: Phraseologismen mit einem Personennamen im Deutschen, Russischen und Lettischen. – Europhras 2008. Beiträge zur internationalen Phraseologiekonferenz vom 13.–16.8. 2008 Helsinki. Jarmo Korhonen/Wolfgang Mieder/ Elisabeth Piirainen/ Rosa Piñel (Hg.). Universität Helsinki. Institut für moderne Sprachen. Germanistik. Helsinki: Institut für moderne Sprachen, 2010, 282.–290., <http://www.helsinki.fi/deutsch/europhras/ep2008.pdf>

Daina Nītiņa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Nītiņa D.: Valodas izmaiņas un kvalitāte. Latviešu valoda 15 neatkarības gados. – Lingvistiskā situācija, attieksme, procesi, tendences. Red. D. Joma. Rīga: Zinātne, 2007, 372.–400.
2. Nītiņa D.: Latviešu valodas vietniekvārdu klasificēšanas problēmas. – Humanitāro zinātņu vēstnesis, Nr. 15. Red. F. Fjodorovs. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Humanitārā fakultāte, 2009, 55.–61.

3. Nītiņa D.: Akadēmiskās gramatikas 50 gadi: ceļā uz jauna latviešu valodas gramatikas izdevuma sagatavošanu. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 13 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Brigita Bušmane, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Jānis Sīlis ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2009, 132.–139.
4. Nītiņa D., Bušs O.: Vietvārdi un citi valodas elementi: sistematizācijas problēmas un izpētes gaita. – Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. Red. komisijas priekšsēdētājs J. Stradiņš. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2009, 178.–194.
5. Nītiņa D.: Divdabji vārdšķiru kontekstā. – Valoda – 2010. Valoda dažādu kultūru kontekstā. XX zinātnisko rakstu krājums. Atb. red. Svetlana Polkovņikova. Daugavpils: Saule, 2010, 231.–237.
6. Nītiņa D.: Latviešu valodas nelokāmie divdabji ar *-am*, *-amies*, *-ām*, *-āmies*. – *Linguistica Lettica*, 19. Atb. red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 109.–117.
7. Nītiņa D.: Prievārdu semantika. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 197.–202.

Kornēlija Pokrotniece

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Pokrotniece K.: Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība 2. Nelokāmās vārdšķiras. Atb. red. K. Pokrotniece. Rīga, LU Latviešu valodas institūts, 2007, 472 lpp.
2. Pokrotniece K.: Nelokāmo divdabju funkcionālais lietojums Manceļa "Postillā". – Letonikas pirmais kongress. Valodniecības raksti. Red. komiteja: A. Andronovs, S. Cimermanis, I. Jansone, T. Jundzis, R. Kvašīte, D. Markus, A. Nepokupnijs, J. Stradiņš. Rīga: LZA, 2006, 272.–280.
3. Pokrotniece K.: Divdabji G. Manceļa sprediķu grāmatā. – *Linguistica Lettica*, 18. Nr. red. D. Nītiņa, O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 27.–38.
4. Pokrotniece K.: Uzruna Georga Manceļa sprediķos. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 240.–247.

Iveta Pūtele

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Pūtele I.: Profesiju nosaukumu darināšanas īpatnības latviešu valodā 20. gs. otrajā pusē. – Letonikas pirmais kongress. Valodniecības raksti. Red. komiteja: A. Andronovs, S. Cimermanis, I. Jansone, T. Jundzis, R. Kvašīte, D. Markus, A. Nepokupnijs, J. Stradiņš. Rīga: LZA, 2006, 289.–296.
2. Pūtele I.: Latviešu valodas profesiju nosaukumi: terminoloģiskais aspekts. – Promocijas darba kopsavilkums. Rīga: LU aģentūra "LU Latviešu valodas institūts", 2008, 104.
3. Pūtele I.: Latviešu terminoloģija valodu saskarē vēsturiskā skatījumā. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 2. Sast. B. Bušmane. Rīga: LZA, Latviešu valodas institūts, RPIVA, 2008, 56.–64.
4. Pūtele I.: Dažas terminu darināšanas īpatnības 1922. gada "Zinātniskās terminoloģijas vārdnīcā". – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 13 (2). Red. kol.: Benita Laumane, Brigita Bušmane, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Jānis Sīlis ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2009, 240.–246.
5. Pūtele I.: Profesiju nosaukumu īpatnības darba sludinājumos. – Valoda: nozīme un forma : plašsaziņas līdzekļu valoda. Sast., atb. red. un iev. aut. Ilze Lokmane; rekolēģija: Andra Kalnača, Dzintra Paegle, Ilze Lokmane, Sarma Kļaviņa, Juris Grigorjevs, Dace Markus, Gunta Smiltnece, Aldona Paulauskiene, Karls Pajusalu, Magdalēne Hilmane; angļu teksta red. Māra Anteniške; vāka noform. Arnis Čakstiņš. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 98.–107.

6. Pūtele I.: Dažas tendences latviešu valodas spēkratu terminoloģijā. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (2). Red. kol.: Benita Laumane, Linda Lauze, Diāna Laiveniece, Ieva Ozola, Gunta Smiltnece... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 277.–281.

Anitra Roze

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Roze A.: Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā. – Promocijas darba kopsavilkums filoloģijas doktora grāda iegūšanai valodniecības zinātņu nozares latviešu sinhronās valodniecības apakšnozarē. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2006, 78 lpp.
2. Roze A.: Krāsu nosaukumu skaidrojumi, to tipi "Latviešu literārās valodas vārdnīcā" un "Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā". – *Linguistica Lettica*, 16. Nr. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007, 125.–139.
3. Roze A.: Zaļš, zils, sarkans, balts... ne tikai krāsu nosaukumi. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 1. Sast. B. Bušmane. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 211.–221.
4. Roze A.: Pārdomas par dažu latviešu valodas atvasināto adjektīvu semantiku. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 13 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Brigita Bušmane, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Jānis Sīlis ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2009, 146.
5. Roze A.: Adjektīvu *violets* un *lillā* semantika un lietojums latviešu valodā. – *Linguistica Lettica*, 19. Atb. red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 50.–61.
6. Roze A.: Adjektīvi *ruds*, *rūsgans*, *rusls*: semantika un lietojums latviešu valodā. – *Res Humanitariae VII*. Red. R. Balsys. Klaipēda: Klaipēdos Universitetas, 2010, 57.–67.
7. Roze A.: Zirga apspalvojumu apzīmējošie adjektīvi *pals*, *pāls* un *pāts*. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 257.–265.

Renāte Siliņa-Piņķe

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Siliņa-Piņķe R.: Frauenvornamen und andere anthroponomastische Frauenbezeichnungen im Rigaer Kämmeri-Register im 15. Jahrhundert. – Brandt Gisela, Balode Ineta (izd.): Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache im Baltikum V. Stuttgart: Verlag Hans-Dieter Heinz, Akademischer Verlag. 2007, 49.–57. (= Stuttgarter Arbeiten zur Germanistik, 440)
2. Andronova E., Siliņa-Piņķe R., Trumpa A., Vanags, P.: Latviešu valodas vēsturiskās vārdnīcas (16.–18. gs.) projekts: pirmā posma rezultāti un turpmākie uzdevumi. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 1. Sast. B. Bušmane. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 74.–89.
3. Siliņa-Piņķe R.: Priekšvārdi Rīgā 15. gadsimtā pēc pilsētas ķemerejs reģistra materiāliem. / Rufnamen in Riga im 15. Jahrhundert anhand des Kämmeri-Registers der Stadt. Promocijas darba kopsavilkums. Rīga, 2009.
4. Siliņa-Piņķe, R.: Rufnamen in Riga im 15. Jahrhundert. – Names in Multi-Lingual, Multi-Cultural and Multi-Ethnic Contact. Proceedings of the 23rd International Congress of Onomastic Sciences. August 17–22, 2008, York University, Toronto, Canada. Toronto: York University, 2009, 892–899.
5. Siliņa-Piņķe R.: Zuduša mājvārda meklējumi: "Šnapsts". – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 274.–282.
6. Siliņa-Piņķe R.: Auswärtige Personen in Riga im 15. Jahrhundert: Rufnamen anhand des Kämmeri-Registers der Stadt. – *Triangulum*. Germanistisches Jahrbuch 2009 für Estland,

Lettland und Litauen. Fünfzehnte Folge. Izd.: Barniškiene Sigita, Lele-Rozentāle Dzintra, Tarvas Mari. Kaunas, Riga, Tallin, 2010, 111–123.

Valentīna Skujiņa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Skujiņa V.: Salikteņi G. Manceļa vārdnīcā "Lettus" un krājumā "Phraseologia Lettica". Tehn. red. L. Piete. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2006, 217 lpp.
2. Skujiņa V.: Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. (Sast. autoru kolektīvs V. Skujiņas vadībā) Rīga: Valsts valodas aģentūra, LU Latviešu valodas institūts, 2007, 623.
3. Skujiņa V.: Gadsimtu pieredze valodai starpnacionālās saziņas līdzekļa funkcijā (par E. Drezenu). – Letonika. II kongress. Valodniecības raksti 2. Sast. V. Skujiņa. Rīga: LZA, LULatviešu valodas institūts, RPIVA, 2008, 9.–15.
4. Skujiņa V.: Termindarināšanas strukturāli semantiskie modeļi. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 12 (2). Red. kol.: B. Laumane, B. Bušmane, I. Ozola, V. Skujiņa, A. Kaukiene, K. Župerka ... [u. c.]. Liepāja: LiePA, 2008, 186.–197.
5. Skujiņa V.: Noturīgums un mainīgums latviešu valodniecības terminoloģijā piecos gadu desmitos. – Valoda – 2008. Valoda dažādu kultūru kontekstā. XVIII zinātnisko rakstu krājums. Atb. red. Svetlana Polkovņikova; redkol.: Ludmila Bogdanova, Alvīds Butkus, Ina Druvieta, Zaiga Ikere, Nataļja Jundina, Genovaite Kačiuškiene, Anatolijs Kuzņecovs, Valentina Maslova, Vilma Šaudiņa, Klaus Šenks, Svetlana Turovska. Daugavpils: Saule, 2008, 399.–410.
6. Skujiņa V.: Some lexicological aspects of terminology and terminography. – Terminologija 15. A. Aukšoriūtē (vyr. redaktorē), Sergiusz Griniewicz, Angelė Kaulakienė, V. Skujiņa, A. Smilgevičius, A. P. Stabinis, Sergej Šelov, Rasuolė Vladarskienė, Palmira Zemlevičiūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2008, 17–29.
7. Skujiņa V.: Terminu izstrādes principu noturīgums un mainīgums deviņu gadu desmitu laikā. – Linguistica Lettica, 19. Atb. red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 82.–90.

Anna Stafecka

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Stafecka A.: High Latvian Dialect: Development Trends in the Past and Present. – Acta Humanitarica Universitatis Saulensis. Mokslo darbai. T. 4. Red. B. Maskuliūnas. Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2007, 138–145.
2. Stafecka A.: Latvian in Siberia. – Dialectologia et Geolinguistica 16 (2008). [Ed. Lars-Erik Edlund, Astrid van Nahl.] Berlin / New York: Mouton de Gruyter, 2008, 97–107.
3. Baltu valodu atlants. Prospekts / Baltų kalbų atlasas. Prospektas. / Atlas of the Baltic Languages. Prospect (sastādītājas un ievada autores / sudarytojos ir įvado autorės / editing and introduction by: A. Stafecka, D. Mikulėnienė; karšu komentāru autores / žemėlapių komentarų autorės / map commentaries by: A. Stafecka, I. Jansone, D. Mikulėnienė, A. Leskauskaitė, R. Bacevičūtė, D. Kardelytė-Grinevičienė, karšu datorvariantus veidojis / žemėlapių kompiuterinį variantą parengė / map computer graphics by E. Trumpa), Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, LU Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas / The University of Latvia, The Latvian Language Institute of the University of Latvia / The Institute of the Lithuanian Language, 2009, 184 (ar 12 baltu valodu ģeolingvistiskajām kartēm).
4. Stafecka A.: Pisownia łatgalska przed stu laty i dziś. – Acta Baltico-Slavica 33. Red. I. Grek-Pabisowa. Warszawa: Instytut Slawistiki, 2009, 29–43.
5. Stafecka A.: The Atlas of the Baltic Languages: from idea to pilotproject. – Acta Baltico-Slavica 34. Redakcja Joanna Pomorska. Warszawa: Instytut Slawistiki, 2010, p. 37–72.
6. Стафецка А.: Влияние польского и литовского языков на латгальскую письменность 18 века. – Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego księstwa litewskiego. Księga

jubileuszowa na 1000-lecie Litwy. Pod redakcją Jolanty Mędelskiej i Zofii Sawaniewskiej-Mochowej. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2010, c. 150–157.

7. Mikulėnienė D., Stafecka A.: Iš lietuvių ir latvių tarmėtyros istorijos: leksikos klausimai Eduardo Volterio programose. – Baltistica. XLVI (1). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2011, 123–133.

Dace Strelēvica-Ošiņa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Strelēvica D.: Can Linguistic Purism Minimize Ethnic Conflicts? The Experiences of Latvia and Quebec. Canada: Society and the Individual. – Proceedings of Canadian Studies Conference of Baltic States. Ed. in Chief. R. Kvašytė. Šiauliai: VŠI Šiauliu universiteto leidykla, 2006, 64–72.
2. Strelēvica-Ošiņa D.: Lingvistiskais preskriptīvisms Latvijas sabiedrībā: trūkumi un priekšrocības. – Valsts valodas komisijas raksti. 3. sējums. Latviešu valoda – pastāvīgā un mainīgā. Galv. red. A. Veisbergs. Rīga: Valsts valodas komisija, 2007, 113.–135.
3. Strelēvica-Ošiņa D.: Latīņu morfēma ex Latvijas uzņēmumu nosaukumos. – Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi 3. Atb. red. G. Smiltnece. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008, 49.–60.
4. Strelēvica-Ošiņa D., Druviete I.: Some Aspects of the Sociolinguistic Situation in Latvia: Causes and Effects. – Suvremena Lingvistika, vol. 65, Nr. 1. Red. I. Raffaelli. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 2008, 89–114.
5. Strelēvica-Ošiņa D.: Latviešu valodas lībiskais dialekts un tā lietotāju identitāte: pārdomas pēc pētījuma. – Latvijas Universitātes Raksti, 746. sēj., galv. red. A. Veisbergs, krājuma sast. un atb. red. A. Kalnača. Valodniecība. Latvistika un somugristika. Rīga: Latvijas Universitāte, 2009, 94.–112.
6. Strelēvica-Ošiņa D.: Dialekts kā komisma avots: sociolingvistiskie un sociovēsturiskie aspekti. – Antiquitas Viva 3. Studia Classica. Red. kol.: Valda Čakare, Nijole Juhņevičiene, Benedikts Kalnačs, Sergejs Karpjuks, Ojārs Lāms, Vita Paporinska, Ilze Rūmniece. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 108.–127.
7. Strelēvica-Ošiņa D.: Kāpēc mēs gribam, lai valoda ir pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē. Zin. red. I. Druviete. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2011.

Agris Timuška

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Timuška A.: [ed.] Proceedings of the 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists. Riga: Latvian Language Institute, University of Latvia, 2006, 558 p.
2. Timuška A.: *Tupeņi, rāceņi, pampāļi, uļbiki, kaņķi un čāči* – "eiromērcē". – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 10. Red. kol.: B. Laumane, B. Bušmane, V. Skujiņa, A. Kaukiene, K. Župerka u.c. Liepāja: LiePA, 2006, 131.–135.
3. Timuška A.: Quatre-vingt-dix. – Atlas Linguarum Europae (ALE), Volume I, septième fascicule: Cartes et commentaires. Roma: Istituto Poligrafico e Zeccha dello Stato. Libreria dello Stato, 2007. Carte I.80, Commentaire LVIII, pp. 227–235.
4. Timuška A.: Valodas vide no dialektālās leksikogrāfijas viedokļa. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 1. Sast. B. Bušmane. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 90.–94.
5. Timuška A.: Towards a Regional Sub-dialectal Thesaurus: Latvian Dialectal Dictionary. – 6th SIDG Congress: 14.–18. 9. 2009., Maribor, Slovenija [editor-in-chief Mihaela Koletnik]. – Maribor: Faculty of Arts, Dept. of Slavic Languages and Literatures, 2009, p. 90.
6. Timuška A.: Koka nosaukumi baltu un citu Eiropas tautu valodās: ģeolingvistisks komentārs. – XI Starptautiskā baltistu kongresa "Baltu valodu pagātne, tagadne un nākotne" referātu tēzes. Rīcības komiteja. Rīga: LU un LU Latviešu valodas institūts, 2010, 187.

7. Timuška A.: *Nedēļa* – laikposms vai atsevišķa diena? – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 323.–327.

Anta Trumpa

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Trumpa A.: Liet. *maņdras* cilmes un valodas kultūras aspektā. – *Linguistica Lettica*, 16. Nr. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007, 23.–30.
2. Trumpa A.: Latviešu un lietuviešu valodas īpašības vārdu semantisko pārmaiņu cēloņi. – *Baltu filoloģija XVI (1/2)*. Red. P. Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007, 87.–95.
3. Trumpa A.: Daži semantiski atšķirīgi homogenētiski krāsu nosaukumi latviešu un lietuviešu valodā (*zils : žilas, ruds : rūdas*). – *Baltistica XLIII (2)* 2008. Red. B. Stundžia. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008, 219–226.
4. Trumpa A.: Etimoloģiskās norādes Kristofora Fīrekera latviešu-vācu vārdnīcas otrajā manuskriptā (17. gs. 2. puse). – *Baltu filoloģija XVII (1/2)*. Red. P. Vanags. Rīga: LU, 2008, 131.–144.
5. Andronova E., Siliņa-Piņķe R., Trumpa A., Vanags P.: Latviešu valodas vēsturiskās vārdnīcas (16.–18. gs.) projekts: pirmā posma rezultāti un turpmākie uzdevumi. – Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti – 1. Sast. B. Bušmane. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008, 74.–89.
6. Trumpa A.: Adjektīvu semantiskā diferenciācija latviešu un lietuviešu valodā. Zin. red. I. Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 400 lpp.
7. Trumpa A.: Daži vērojumi par krāsu adjektīvu izmantojumu latviešu toponīnijā. – *Baltu onomastikos tyrimai 2*, Ed. by Grasilda Blažiene, Alma Ragauskaitė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2011, 211.–224.

Ieva Zuicena

Nozīmīgāko zinātnisko publikāciju saraksts:

1. Zuicena I. [zin. red.]: Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca E – M (elektroniskā versija) – www.tezaurs.lv/mlvv (2006–2011)
2. Zuicena I. Latviešu valodas skaidrojošās vārdnīcas. – *Linguistica Lettica*, 16. Nr. red. O. Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007, 115.–124.
3. Zuicena I.: Dzīvnieku nosaukumi latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās. – *Humanitāro zinātņu Vēstnesis*, Nr. 15. Red. F. Fjodorovs. Daugavpils: DU Humanitārā fakultāte, 2009, 68.–72.
4. Zuicena I.: Zoomorfismi latviešu valodā un skaidrojošajās vārdnīcās. – *Res Humanitariae VI*. Red. R. Balsys. Klaipēda: Klaipēdos universiteto leidykla, 2009, 269.–281.
5. Zuicena I.: Vārda nozīmes skaidrojums latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās. – Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, Nr. 14 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2010, 369.–374.
6. Zuicena I.: Multiculturalism in Latvian Names of Plants and Animals. – *Actes de GLAT - LISABOA 2010 "Le multiculturalisme et le rôle des langues spécialisées"*. GLAT (group de linguistique appliquée des télécommunications). Comité scientifique: Alexandra Assis Rosa, Manuel Célio Conceição, Gladis Maria de Barcellos Almeida, Bernard Fhiry, Micaela Rossi, Philippe Blanchet, Jean-Marc Delagneau, Glòria Fontova i Hugas. 2010, 215–220.
7. Zuicena.: Saule, pasaule, aizsaule... – Vārds un tā pētīšanas aspekti, 15 (1). Red. kol.: Benita Laumane, Gunta Smiltnece, Audrone Kaukiene, Ieva Ozola, Diāna Laiveniece, Linda Lauze ... [u.c.]. Liepāja: LiePA, 2011, 394.–401.

2.4. Institūcijas/struktūrvienības labāko zinātnisko publikāciju kopijas

(Pievienot pārskata perioda labāko zinātnisko publikāciju kopijas, maksimālais pievienoto publikāciju kopiju skaits = profesoru/vadošo pētnieku skaits institūcijā/struktūrvienībā un minimums vismaz 5 publikācijas)

Kopējot zinātnisko publikāciju, saglabāt burtu izmēru nemainīgu. Publikācijas kopiju drukāt uz abām lapas pusēm. Monogrāfijai un grāmatai nokopēt titullapu un satura rādītāju.

Oriģināli zinātniskie raksti:

1. Balode Laimute, Bušs Ojārs. *Some semantic and sociolinguistic aspects of Latvian Urbanonymy in the 20th century.* – Journal of the International of Onomastic Sciences Onoma, Vol. 42 (2007). [Editor-in-chief Doreen Gerritzen.] Uppsala: International Council of Onomastic Sciences (ICOS), 2007, 7.–22.
2. Balode Laimute, Bušs Ojārs. *On Latvian Toponyms of Finno-Ugrian Origin.* – Onomastica Uralica. [President of the editorial board István Nyirkos, Debrecen, co-president Ritva Liisa Pitkänen.] Borrowing of Place Names in the Uralian Languages. Debrecen – Helsinki: Hungarian Scientific Research Fund, 2007, 27–43.
3. Stafecka Anna. *Latvian Language in Siberia: Present and Perspective.* – Dialectologia and Geolinguistica, No. 16. [Ed. Lars-Erik Edlund, Astrid van Nahl.] Berlin / New York: Mouton de Gruyter, 2008, 97–107.

Monogrāfijas, grāmatas:

1. *Baltu valodu atlants. Prospekts / Baltu kalpu atlasas. Prospektas. / Atlas of the Baltic Languages. Prospect* (sastādītājas un ievada autores / sudarytojos ir įvado autorės /editing and introduction by: A. Stafecka, D. Mikulēnienē; karšu komentāru autores / žemėlapių komentaru autorės /map commentaries by: A. Stafecka, I. Jansone, D. Mikulēnienē, A. Leskauskaitē, R. Bacevičūtē, D. Kardelytē-Grinevičienē, karšu datorvariantus veidojis / žemėlapių kompiuterinį variantą parengė /map computer graphics by E. Trumpa), Rīga /Vilnius: Latvijas Universitāte, LU Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas / The University of Latvia, The Latvian Language Institute of the University of Latvia / The Institute of the Lithuanian Language, 2009, 184 (ar 12 baltu valodu ģeolingvistiskajām kartēm).
2. Bušmane Brigita. *Piena vārdi.* Piena produktu nosaukumi latviešu valodā. Rīga: LULatviešu valodas institūts, 2007, 514.
3. Bankavs Andrejs, Jansone Ilga. *Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas.* Red. I. Rozenvalde. LU akadēmiskais apgāds. R.: 2010, 326.
4. Juris Grigorjevs. *Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un auditīvs raksturojums.* Zin. red. Ilga Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 232.
5. *Latvijas vietvārdu vārdnīca:* 1) Pilaci- Pracapole. Sast. V. Dambe, iekļaujot arī materiālus no Jāņa Endzelīna manuskripta. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU aģentūra "LU Latviešu valodas institūts", 2006, LXI +352. 2) Pracirika – Puožu-. Sast. Vallija Dambe, Dzintra Hirša, Renāte Siliņa-Piņķe, O. Bušs; iekļauti arī materiāli no Jāņa Endzelīna manuskripta. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU aģentūra "LU Latviešu valodas institūts", 2010, LXIV +472.
6. Liepa Dite. *Latvijas preses valoda.* Zin. red. Ina Druvieta. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2011, 296.
7. Strelēvica-Ošiņa, Dace. *Kāpēc mēs gribam, lai valoda ir pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē.* Zin. red. Ina Druvieta. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2011, 320.
8. Trumpa, Anta. *Adjektīvu semantiskā diferenciacija latviešu un lietuviešu valodā.* Zin. red. Ilga Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010, 400.

3. DOKTORANTU APMĀCĪBA

3.1. Studentu skaits pārskata periodā 2006.–2011. gadā

Norādīt studentu skaitu, kuri pabeiguši maģistratūru un uzsākuši studijas doktorantūrā

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aizstāvēti maģistra grādi ¹⁾	2	1	1	1	-	1
Uzsāktas studijas doktorantūrā ²⁾	2	3	0	1	0	0

¹⁾ Maģistrantūras studenti studē attiecīgajās programmās un aizstāv darbus augstskolās, bet institūcijas darbinieki ir iesaistīti darba vadīšanā.

²⁾ Doktoranti studē universitāšu attiecīgajās programmās, bet liela daļa darba tiek izstrādāta institūcijā un institūcijas zinātnieki ir iesaistīti darba vadīšanā.

3.2. Doktorantu aizstāvēto promocijas darbu saraksts 2006.–2011.gadā un tagadējā darba vieta

Ja vismaz puse no promocijas darba ir izstrādāta institūcijā un institūcijas darbinieks ir bijis doktorantūras vadītājs, institūcija var pieskaitīt promocijas darbu rezultatīvajiem indikatoriem. Šajā gadījumā papildus aizstāvēšanas gadam jānorāda arī universitāte, kur darbs aizstāvēts. Tagadējās darbavietas ailē jānorāda organizācijas tips (universitāte, uzņēmums, pētnieciskais institūts, valsts iestāde vai cits).

Vārds, uzvārds	Promocijas darba nosaukums	Aizstāvēšanas gads/vieta	Tagadējā darba vieta (amats, institūcija)
Juris Grigorjevs	Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un audītīvs raksturojums	2006/ LU	LU LVI (pētnieks, zinātniskais institūts)
Anitra Roze	Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā	2006/ LU	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Anta Trumpa	Adjektīvu semantiskā diferenciacija latviešu un lietuviešu valodā	2006/ LU	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Pauls Balodis	Latviešu valodas personvārdu etimoloģiskās semantikas teorētiskais modelis un tā realizācija	2008/ LU	LU LVI (pētnieks, zinātniskais institūts)
Iveta Pūtele	Latviešu valodas profesiju nosaukumi: terminoloģiskais aspekts	2008/ Liepāja	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Renāte Siliņa-Piņķe	Priekšvārdi Rīgā 15. gadsimtā pēc pilsētas ķemerejas reģistra materiāliem	2009/ LU	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Dite Liepa	Latvijas preses valoda valstiskās neatkarības atjaunošanas un nostiprināšanās procesā: sociolingvistiskais aspekts	2010/ LU	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Dace Strelēvica-Ošiņa	Valodas pareizības izpratne un preskriptīvisma cēloņi un sekas: Latvijas un pasaules pieredze	2010/ LU	LU LVI (pētniece, zinātniskais institūts)
Baiba Bankava	Eponīmi latviešu valodā: lingvistiskais aspekts	2011/ LU	Palermo Universitāte (Itālija) (lektore)

4. STARPINSTITUCIONĀLĀ SADARBĪBA NACIONĀLĀ LĪMENĪ UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

4.1. Nacionālā sadarbība

Norādīt sadarbības partnerus Latvijā. Sniegt informāciju par sadarbību ar personām vai pētnieku grupām, kuras rezultātā ir sasniegti vai tuvākajos trīs gados ir plānots sasniegt darba rezultātus, kas norādīti 2.2.nodaļā). Sadarbības veidi var būt kopīgi projekti, zinātnieku apmaiņa un c.. Kolonnā "Pētījumu joma" norāda nozari, kuras ietvaros notiek sadarbība, piemēram, fizika, ķīmija, inženierija u.c.

Institūcija (nosaukums)	Sadarbības veids	Pētījumu joma
Universitātes		
Liepājas Universitāte	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Daugavpils Universitāte	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Latvijas Universitāte	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Rīgas Stradiņa universitāte	Lekcijas	Valodniecība
Citas augstskolas, koledžas, profesionāli tehniskās skolas		
Ventspils Augstskola	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Rēzeknes Augstskola	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Valodniecība
Latvijas Mākslas akadēmija	Kopīgs projekts – Valsts pētījumu programma	Humanitārās zinātnes
Zinātniskie institūti		
LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts	Valsts pētījumu programma Starpnozaru projektu īstenošana	Humanitārās zinātnes
LU Latvijas vēstures institūts	Valsts pētījumu programma Starpnozaru projektu īstenošana	Humanitārās zinātnes
LU Filozofijas un socioloģijas institūts	Valsts pētījumu programma Starpnozaru projektu īstenošana	Humanitārās zinātnes
LU Matemātikas un informātikas institūts	Valsts pētījumu programma	Informācijas tehnoloģijas
Uzņēmumi		
Tilde, SIA	Sadarbība CLARIN un citos projektos.	Informācijas tehnoloģijas
Citi		
Valsts valodas aģentūra (līdz 30.06.2009)	Kopīgi projekti, konsultācijas	Valodniecība
Latviešu valodas aģentūra (kopš 01.07.2009)	Kopīgi projekti, konsultācijas	Valodniecība
Valsts Valodas centrs	Akadēmiskā sadarbība, komisijas	Valodniecība, Terminoloģija
Terminoloģijas un tulkošanas	Akadēmiskā sadarbība	Valodniecība, Terminoloģija

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

centrs (līdz 30.06.2009)		
Latvijas Zinātņu akadēmija	Valsts pētījumu programma Kopīgi projekti. I. Jansone un V. Skujiņa ir LZA īstenās locekles, B. Bušmane, I. Druvieta, D. Nītiņa – LZA korespondētājlocekles. I. Jansone un V. Skujiņa ir arī LZA Senāta locekles (2008.–2011), I. Jansone ir LZA viceprezidente, Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas priekšsēdētāja (2008.–2011), V. Skujiņa ir LZA Terminoloģijas komisijas priekšsēdētāja (no 1999).	Valodniecība, Terminoloģija
LZA Baltijas Stratēģisko pētījumu centrs	Valsts pētījumu programma	Humanitārās un sociālās zinātnes
Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra	Akadēmiskā sadarbība, iesniegti kopīgi projekti	Valodniecība
Organizētās nacionāla līmeņa konferences, darba grupu sanāksmes, semināri		
Gramatikas seminārs 17.09.2008		
Gramatikas seminārs 11.03.2009		
Gramatikas seminārs 03.06.2009		
Gramatikas seminārs 05.11.2010		
Gramatikas seminārs 07.10.2011		

4.2. Ārvalstu komandējumi

(minimālais ilgums 1 mēnesis)

Norādīt katru gadu notikušos komandējuma un darba braucienus alfabētiskā secībā pēc valsts. Sadaļā “Mērķis” precīzi norādīt vizītes mērķi.

Vārds, uzvārds	Uzņemošā institūcija	Valsts	Mērķis	Gads	Ilgums, mēnešos
-	-	-	-	-	-

4.3. Ārvalstu zinātnieku komandējumi uz institūciju/struktūrvienību

(minimālais ilgums 1 mēnesis)

Norāda katru gadu notikušās vizītes alfabētiskā secībā pēc valsts. Sadaļā “Mērķis” precīzi norāda apmeklējuma mērķi.

Vārds, Uzvārds	Institūcija, no kuras ieradies	Valsts	Mērķis	Gads	Ilgums, mēnešos
-	-	-	-	-	-

4.4. Svarīgākie ārvalstu sadarbības partneri

Norādīt svarīgākos ārvalstu sadarbības partnerus, kā norādīts sadaļā 4.1.

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

Institūcija	Sadarbības veids	Valsts
Universitātes		
Vilnius University (<i>Vilniaus Universitetas</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Lietuva
Klaipeda University (<i>Klaipėdos universitetas</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Lietuva
Vytautas Magnus University (<i>Vytauto Didžiojo Universitetas</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Lietuva
Šiauliai University (<i>Šiaulių Universitetas</i>)	Sadarbības līgums. Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa. Dalība redkolēģijās, padomēs u. tml.	Lietuva
Saint-Petersburg State University (<i>Санкт-Петербургский государственный университет</i>)	Sadarbības līgums. Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Krievija
Udmurt State University (<i>Удмуртский государственный университет</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Krievija
Pskov State University (<i>Псковский государственный университет</i>)	Iesniegts kopīgs projekts, kur LULatviešu valodas institūts ir vadošā iestāde	Krievija
University of Helsinki (<i>Helsingin Yliopisto</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Somija
University of Tartu (<i>Tartu Ülikool</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Igaunija
University of Pisa (<i>Università di Pisa</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Itālija
Flinders University	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Austrālija
The University of Tokyo 東京大学	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Japāna
Royal Institute of Technology (<i>Kungliga Tekniska Högskolan</i>)	Fonētikas speciālistu stažēšanās, lai apgūtu jaunākās akustiskās fonētikas metodes.	Zviedrija
Zinātniskie institūti		
Institute of the Lithuanian Language (<i>Lietuvių kalbos institutas</i>)	Sadarbības līgums. Kopīgi projekti. Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Lietuva
Institute of Slavic Studies of	Sadarbības līgums. Kopīgi projekti.	Polija

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

the Polish Academy of Sciences (<i>Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	
O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (<i>Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні Національної академії наук України</i>)	Sadarbības līgums. Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Ukraina
Institute of the Estonian Language (<i>Eesti Keele Instituut</i>)	Iesniegts kopīgs projekts, kur LULatviešu valodas institūts ir vadošā iestāde. Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa.	Igaunija
The Institute for the Languages of Finland (<i>Kotimaisten kielten keskus</i>)	Līdzdalība kongresos, konferencēs, semināros. Publikāciju un zinātniskās pieredzes apmaiņa, stažēšanās.	Somija
Uzņēmumi		
Organizētās starptautiskā līmeņa konferences, darba grupu sanāksmes, semināri		
XI Starptautiskais Baltistu kongress <i>Baltu valodu pagātne, tagadne un nākotne</i> 27.09.2010.–30.09.2010.		
Letonikas otrais kongress 29.10.2007.–31.10.2007.		
Letonikas trešais kongress 26.10.2009.–27.10.2009.		
Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress 24.10.2011.–27.10.2011		
Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 133. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences <i>Valodas struktūra un valodas vienību funkcijas</i> . 22.02.2006.–23.02.2006.		
Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 134. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference <i>Mūsdienu valoda mūsdienu sabiedrībā. Sociolingvistika un sinhronā valodniecība</i> . 22.02.2007.–23.02.2007.		
Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 135. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference <i>No skaņas un burta līdz tekstam un korpusam</i> . 21.02.2008.–22.02.2008.		
Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 136. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference <i>Terminoloģija un speciālā leksika lietojumā un sistēmā</i> . 19.02.2009.–20.02.2009.		
Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 137. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference <i>No vārda līdz vārdnīcai</i> . 22.02.2010.–23.02.2010.		
Akadēmiķa J. Endzelīna 138. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference <i>Valodas elementu cilme un attīstība</i> . 22.02.2011.		
Starptautiska konference un apaļā galda diskusija <i>Aktuāli valodas prakses jautājumi</i> 24.10.2008.		
Starptautiska konference <i>Latviešu ortogrāfijas simtgade</i> . 30.06.2008.–01.07.2008.		
Starptautiskais seminārs (vasaras skola) <i>Baltu valodu dialekti mūsdienu kultūrtelpā</i> 02.06.08.–05.06.2008.		

4.5. Sadarbības svarīgākie rezultāti un sasniegumi

(maksimāli 2 lpp.)

Aprakstīt kopīgās publikācijas, veikto apmācību pētniecībā, jaunu tehnoloģiju un paņēmienienu pielietošanu un adoptāciju.

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

LU Latviešu valodas institūta sadarbība ir aplūkojama gan ārvalstu, gan nacionālā līmenī. Iesaistoties kopīgos starptautiskos projektos, tiek veidotas arī dažāda līmeņa kopīgas publikācijas. Visciešākā sadarbība pārskata periodā ir bijusi ar Lietuviešu valodas institūtu (Lietuvių kalbos institutas), strādājot pie *Baltu valodu atlanta*. Tā kā projektam nav kopīga finansējuma un katra institūcija nodrošina darba samaksu saviem izpildītājiem, kopdarbs skar ievadrakstu, komentāru un karšu sagatavošanu, kur katrai no pozīcijām ir autori no Latvijas un Lietuvas puses. *Baltu valodu atlanta* pilotprojekts tika publicēts par institūta piesaistītajiem līdzekļiem, savukārt 1. sējuma izdošanu (2012. gadā) ir plānojusi nodrošināt Lietuvas puse.

Sadarbība *Atlas Linguarum Europae* sagatavošanā sākās jau 1976. gadā. Pārskata periodā institūta pētnieks Agris Timuška ir iesaistījies atsevišķu komentāru izstrādē. Atlanta sējumi ar viņa komentāriem vēl nav publicēti.

Sadarbības projektā starp Polijas Zinātņu akadēmijas Slāvistikas institūtu un LU Latviešu valodas institūtu *Latvian-Slavonic linguistic and cultural boarderland* (2006–2008) un *Latvian-Polish, Polish-Latvian Linguistic And Cultural Connections* (2009–2011) ir sagatavotas atsevišķas viena autora publikācijas, kas ievietotas sadarbības partneru zinātniskajos izdevumos, piemēram, Annas Stafeckas un Ilgas Jansones publikācijas izdevumā *Acta Baltico-Slavica*, bet Malgožatas Ostruvkas, Dorotas Rembiševskas un Beātas Besjadovskas raksti žurnālā *Linguistica Lettica*.

Sadarbība sociolinguistikā ir noritējusi projekta *Baltic Sociolinguistics (BalSoc): linguistic awareness and orientation in Lithuania and Latvia* ietvaros, kā arī regulāri tiekoties Baltijas valstu sociolingvistiem, lai pārrunātu aktuālākos jautājumus. Starptautiskā sadarbības projektā *Languages in a Network of European Excellence (LINEE)* darbojušās sociolingvistikas nodaļas pārstāves Ina Druviete un Dace Strelēvica-Ošiņa, kā arī Pauls Balodis).

Eiropas Komisijas, Eiropas Savienības un Latīņamerikas akadēmiskās sadarbības programmas un Iberoamerikas valstu organizācijas projektā *Postgraduate Euro-Latin American Programme in Intercultural Education* (Nr. ALFA II-0534-A, Latvijas koordinatore Vineta Poriņa) tika izdoti kopīgi pētījumi: Aguado T., Poriņa V. et al.: *Intercultural Education. Teacher Training Needs from an European Perspective/ Educación intercultural. Necesidades de formación del profesorado desde una perspectiva europea*. Madrid: Universidad Nacional de Education a Distancia, 2006, 176 p. in English + 183 p. En español.

ES projektā *EuroTermBank*, kur institūta terminologi bija sadarbības partneri, tika radīta interneta vietne, kurā pieejami arī dati par terminiem latviešu valodā.

Pie sadarbības starptautiskā līmenī jāmin arī 2010. gadā sarīkotais XI starptautiskais baltistu kongress *Baltu valodu pagātne, tagadne un nākotne*.

Atsevišķi institūta darbinieki ir piedalījušies arī Lietuvas kolēģu promocijas darbu vērtēšanā oficiālā recenzenta statusā, piemēram, Ojārs Bušs ir bijis oficiālais recenzents N. Bartkutes un D. Kačīnaites promocijas darbiem.

Vairāki institūta darbinieki ir starptautisko profesionālo organizāciju locekļi: Member of the International Council of Onomastic Sciences (ICOS) – Laimute Balode, Ojārs Bušs, Member of the International Society for Dialectology and Geolinguistics – Brigita Bušmane, Ilga Jansone, Anna Stafecka, Agris Timuška, Europäische Gesellschaft für Phraseologie (Europhras) – Ilga Migla, Member of the *Permanent International Committee of Linguists* (CIPL) – Agris Timuška.

Nacionālā līmenī pārskata periodā visciešākā sadarbība izveidojusies Valsts pētījuma programmu *Letonika: Latvijas vēsture, valoda un kultūra* (2006–2009) un *Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība)* (2010–2013) ietvaros. Publicēta kopīga pirmo triju Letonikas kongresu materiālu kopa (20 izdevumi), kā arī koordinēti un saskaņoti pētījumu virzieni.

Gan minēto Valsts pētījumu programmu ietvaros, gan arī ārpus tām bijusi veiksmīga sadarbība ar IT pakalpojumu sniedzēju SIA Tilde un LU Matemātikas un informātikas institūtu. Galvenie sadarbības veidi: iesaiste latviešu valodas korpusa izveides darba grupā, dalība CLARIN aktivitātēs un konsultatīvajā padomē, semināru organizēšana par aktuāliem teksta korpusa izmantošanas jautājumiem.

4.6. Cita sadarbība

Norāda sadarbību ārpus akadēmiskās vides, piemēra, ar nozares industriju, valsts iestādēm, konsultācijas, vieslekcijas, mikrouzņēmuma izveidošana.

Institūcija, uzņēmumi	Sadarbības veids	Valsts
Latvijas Krājbanka, a/s	Lekcijas, apmācība	Latvija
LETA, SIA	Lekcijas, apmācība	Latvija
Latvijas Banka	Konsultācijas	Latvija
LU Akadēmiskā bibliotēka	Izstāžu sagatavošana, bibliogrāfiju izveide	Latvija
Latvijas Radio un televīzijas padome	Konsultācijas, tekstu rediģēšana	Latvija
Citas organizācijas		
Latvijas pašvaldības	Iesaistot pašvaldību vadītājus, dialektoloģijas un onomastikas materiālu vākšana, rezultātu publiskošana. Grāmatu prezentācijas u.c. kultūras pasākumi.	Latvija
Latvijas muzeji un arhīvi	Materiālu ieguve pētniecībai	Latvija
Rīgas Latviešu biedrība	Ilga Jansone un Anna Stafecka ir RLB biedres, lasītas lekcijas komisijās u.c. RLB publiskajos pasākumos.	Latvija

5. CITAS ZINĀTNISKĀS UN SABIEDRISKĀS AKTIVITĀTES

5.1. Vieslekcijas zinātniskās konferencēs

Uzaicinājumi sniegt konferencēs plenārās lekcijas un citas uzstāšanās pēc ielūguma

Uzvārds, vārds	Uzstāšanās tēma	Pasākuma nosaukums un norises vieta, laiks
Bušs Ojārs	<i>Dažas mūsdienu tendences latviešu valodas slenga leksikas lietojumā.</i> (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Tarptautinē mokslinē konferencija. <i>Sociolingvistinē dialektoloģija: baltu tarmiu tyrimai.</i> Lietuva, Vilniaus universiteto Kauno Humanitarinis fakultetas, 2011. m. spalio 21–22 d.
Jansone Ilga	Pareizrakstības reformas simtgade. (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Letonikas 2. kongress, Rīga, 2007. gada 30. oktobrī
Jansone Ilga	<i>Letonika: no iecerēs līdz rezultātiem.</i> (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Letonikas 3. kongress, Rīga, 2009. gada 26. oktobrī.
Jansone Ilga	<i>Литuanизмы или славизмы: проблема определения в контактных ареалах.</i> (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego. Millenium Litwy 1009–2009. Poland, Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) 2009. r. 15.11.–18.11.
Jansone Ilga	<i>18–19 a. archivinēs medžiagos tekstas – lingvistinēs analizēs objektas.</i> (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Tarptautinē mokslinē konferencija. <i>Tekstas: Lingvistika ir poetika. 18.</i> Lietuva, Šiaulių universitetas, 2011. m. lapkričio 11 d.
Stafecka Anna	<i>Latgaliešu valoda vai dialekts?</i> (Uzstāšanās pēc	Tarptautinē mokslinē konferencija. <i>Sociolingvistinē dialektoloģija: baltu tarmiu</i>

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

	ielūguma)	<i>tyrimai</i> . Lietuva, Vilniaus universiteto Kauno Humanitarinis fakultetas, 2011 m. spalio 21–22 d.
Stafecka Anna	<i>Влияние польского и литовского языков на латгальскую письменность XVIII века.</i> (Uzstāšanās pēc ielūguma)	Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego. Millenium Litwy 1009–2009. Poland, Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) 2009 r. 15.11.–18.11.

5.2. Dalība zinātnisko žurnālu redakcijās

Norādīt nozīmīgākos nozaru izdevumus

Uzvārds, vārds	Žurnāls	Laika periods
Druviete Ina	Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis, A daļa	Kopš 1992. g.
Balode Laimute	Linguistica Lettica	Kopš 2003. g.
Druviete Ina	Linguistica Lettica	Kopš 1997. g.
Jansone Ilga	Linguistica Lettica	Kopš 1997. g.
Stafecka Anna	Linguistica Lettica	Kopš 2010. g.
Timuška Agris	Linguistica Lettica	Kopš 1997. g.
Bušs Ojārs	Linguistica Lettica	Kopš 1997. g.
Skujiņa Valentīna	Vārds un tā pētīšanas aspekti.	Kopš 1999. g.
Bušmane Brigita	Vārds un tā pētīšanas aspekti.	1999.–2009. g.
Balode Laimute	Baltu Filoloģija	Kopš 2004. g.
Druviete Ina	Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes Zinātnisko rakstu krājums	Kopš 2001. g.
Bušs Ojārs	Filoloģija (Lietuva)	Kopš 1998. g.
Stafecka Anna	Acta Balto-Slavica (Polija)	Kopš 2004. g.
Balode Laimute	Rivista Italiana di Onomastica	Kopš 2001. g.
Bušs Ojārs	Acta Humanitarica Universitatis Saulensis	Kopš 2003. g.
Balode Laimute	Acta Onomastica	Kopš 2012. g.
Druviete Ina	Sociolinguistica (Max Niemeyer Verlag) (Latvijas korespondente)	Kopš 1994. g.
Druviete Ina	Studies in World Language Problems (John Benjamins)	Kopš 2004. g.
Skujiņa Valentīna	Terminoloģija (Lietuva)	Kopš 2000. g.
Druviete Ina	Language Policy (Kluwers Publishers)	2002.–2009. g.

5.3. Apbalvojumi, goda nosaukumi un pagodinājumi

Norādīt akadēmiskā personālā nozīmīgākos apbalvojumus un goda amatus

Uzvārds, vārds	Apbalvojums
Balode Laimute	Lietuvas valsts ordenis <i>Par nopelniem Lietuvai</i> (2011. g.)
Balode Laimute	Baltijas Asamblejas medaļa (2011. g.)
Bušmane Brigita	Antoņinas Reķēnas balvas diploms <i>Par monogrāfiju "Piena vārdi: Piena produktu nosaukumi latviešu valodā"</i> (2008. g.)
Bušmane Brigita	Annas Ābeles balva <i>Par monogrāfiju "Piena vārdi: Piena produktu nosaukumi latviešu valodā"</i> (2008. g.)
Bušs Ojārs	Kārļa Mīlenbaha balva <i>Par ieguldījumu Latvijas vietvārdu izpētē, standartizācijā un valodas kopšanā</i> (2009. g.)
Dzene Ilona	LZA Jauno zinātnieku balva <i>Par bakalaura darbu "Sakstagala izloksnes</i>

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

	zilbes intonācijas" (2008. g.)
Hirša Dzintra	LR Tieslietu ministrijas 2. pakāpes Goda zīme un diploms <i>Par īpaši nozīmīgu ieguldījumu tieslietu sistēmas attīstībā, valsts valodastiesiskā statusa atjaunošanā, nostiprināšanā un attīstībā</i> (2008. g.)
Hirša Dzintra	Triju Zvaigžņu ordeņa 4. šķira (2007. g.)
Indričāne Inese	LU atzinības raksts <i>Par maģistra darbu "Latviešu valodas nebalsīgo eksplozīvo slēdžu akustisks raksturojums" izstrādi valodniecības nozarē, latviešu sinhroniskās valodniecības apakšnozarē</i> (2007. g.)
Indričāne Inese	LZA Jauno zinātnieku balva <i>Par maģistra darbu "Latviešu valodas nebalsīgo eksplozīvo slēdžu akustisks raksturojums"</i> (2007. g.)
Jansone Ilga	LR Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības raksts <i>Par ieguldījumu latviešu valodniecības attīstībā un latviešu valodniecības vēstures izpētē, kā arī sveicot nozīmīgā dzīves jubilejā</i> (2008. g.)
Jansone Ilga	AS "Grindeks" fonda balva "Zelta pūce" <i>Par devumu latviešu valodniecības vēstures pētniecībā</i> (2010. g.)
Kuplā Ieva	LU atzinības raksts <i>Par maģistra darbu "Runāšanas verbu semantika un saistāmība latviešu un lietuviešu valodā" izstrādi valodniecības nozarē, sinhronās valodniecības apakšnozarē</i> (2006. g.)
Piete (Kurmiņa) Linda	LZA Jauno zinātnieku balva <i>Par maģistra darbu "Eponīmi dabasszinātnēs latviešu un lietuviešu valodā"</i> (2008. g.)
Poriņa Vineta	Evansa fonda balva <i>Par projektu "Inter: ceļvedis interkulturālās izglītības realizācijai skolās"</i> (2006. g.)
Skujiņa Valentīna	Latvijas Zinātņu akadēmijas un a/s "Grindeks" balva "Zelta pūce" <i>Par pētījumu "Saliktenī G. Manceļa vārdnīcā "Lettus" un krājumā "Phraseologia Lettica"</i> (2007. g.)
Skujiņa Valentīna	Eižena Vistera speciālā balva <i>Par darbu terminoloģijas attīstībā</i> (2006. g.)
Stafecka Anna	Lietuvas valsts ordenis <i>Par nopelniem Lietuvai</i> (2011. g.)
Štrausa Ilze	LZA Jauno zinātnieku balva <i>Par maģistra darbu "Ukru pagasta onomastiskā sistēma (personvārdi un vietvārdi)" izstrādi</i> (2006. g.)
Trumpa Anta	Antoņinas Reķēnas balva <i>Par latviešu un lietuviešu valodas adjektīvu semantisko attiecību pētījumiem (publikāciju kopa)</i> (2006. g.)

5.4. Līdzdalība komitejās un zinātniski konsultatīvajās padomēs un valdēs, kā arī citi ārpus tiešās akadēmiskās darbības veicamie eksperta pienākumi

Norādīt nozīmīgākos valsts un privāto struktūru konsultēšanas uzdevumus

Uzvārds, vārds	Amats	Laika periods
Balode Laimute	Pasaules lituānistu asociācijas biedre	No 1994.gada
Balode Laimute	Imigrantu valodas ekspertu grupas locekle Somijā	No 2009. gada janvāra
Bušmane Brigita	LZP eksperte	No 2010. gada maija
Bušs Ojārs	LZP eksperts	No 2010. gada maija
	LiepU Promocijas padomes valodniecībā loceklis	No 2010. gada
Bušs Ojārs	DU Promocijas padomes valodniecībā loceklis	No 2010. gada
Bušs Ojārs	Latvijas Republikas Tieslietu Ministrijas Latviešu valodas ekspertu komisija.	No 2010. gada (atjaunotais sastāvs)
Druvieta Ina	Saeimas deputāte	No 2002. gada novembra
Druvieta Ina	Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja	No 2010. gada
Druvieta Ina	Latvijas Republikas Tieslietu Ministrijas Latviešu	No 2010. gada

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

	valodas ekspertu komisija.	(atjaunotais sastāvs)
Druvieta Ina	Valsts prezidenta Valsts valodas komisijas locekle	No 2002. gada līdz 01.06.2011.
Druvieta Ina	LU Promociju padomes Valodniecības zinātņu nozarē locekle	No 2005. gada
Druvieta Ina	LZP eksperte	No 2010. gada maija
Jansone Ilga	Latvijas Republikas Tieslietu Ministrijas Latviešu valodas ekspertu komisija.	No 2010. gada
Jansone Ilga	Latvijas Zinātnes padomes locekle	No 2010. gada
Jansone Ilga	Latvijas Valsts Prezidenta Valsts valodas komisijas locekle	No 2008. gada līdz 01.06.2011.
Jansone Ilga	Baltijas Asamblejas balvas žūrijas komisijas locekle	Līdz 01.09.2011.
Jansone Ilga	CLARIN konsultatīvās padomes locekle	No 2009. gada
Jansone Ilga	LZP eksperte	No 2010. gada
Jansone Ilga	LU promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē (priekšsēdētājas vietiece).	No 2005. gada
Jansone Ilga	Liepājas Universitātes promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē (locekle).	No 2009. gada
Jansone Ilga	Valsts Zinātniskas kvalifikācijas komisijas priekšsēdētāja vietiece	No 2010. gada
Hirša Dzintra	Latvijas Valsts Prezidenta Valsts valodas komisijas locekle	No 2006. gada līdz 2009. gadam
Liepa Dite	Latvijas Republikas Tieslietu Ministrijas Latviešu valodas ekspertu komisijas sekretāre	No 2010. gada 27. aprīļa
Poriņa Vineta	Saeimas deputāte	No 2011. gada
Skujiņa Valentīna	Latvijas Valsts Prezidenta Valsts valodas komisijas locekle	No 2002. gada līdz 01.06.2011.
Stafecka Anna	Latvijas Republikas Tieslietu Ministrijas Latviešu valodas ekspertu komisija	No 2010. gada
Stafecka Anna	Daugavpils universitātes promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē vadītāja vietiece	No 2010. gada
Stafecka Anna	CLARIN konsultatīvās padomes locekle	No 2009. gada
Stafecka Anna	LZP eksperte	No 2010. gada
Streļevica-Ošiņa Dace	Latvijas Asociācijas Kanādas studijām Latvijā locekle	No 2001. gada
Timuška Agris	Latvijas Zinātnieku savienības (LZS) biedrs	No 1989. gada
Timuška Agris	Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) loceklis	No 2000. gada
Zuicena Ieva	Eiropas Valodu portfeļa akreditācijas komisijas locekle	No 2005. gada
Zuicena Ieva	Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas locekle	No 2000.gada

6. INSTITŪCIJAS/STRUKTŪRVIENĪBAS DARBĪBAS PAŠNOVĒRTĒJUMS

6.1. SVID apraksts

(institūcijas/struktūrvienības zinātniskā devuma, pieredzes, finansējuma, materiālo resursu, darba organizācijas un vadības analīze)

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

Veicot SVID analīzi tiek izvērtētas institūcijas īpašības un ārējie faktori, aprakstītas institūcijas stiprās un vājās puses, kā arī iespējas un draudi, riski noteikto mērķu sasniegšanai

LU Latviešu valodas institūts ir vienīgā zinātniskā institūcija, kas veic tikai uz latviešu valodas izpēti orientētu zinātnisko darbību un ar to saistītās aktivitātes, tāpēc institūta pastāvēšana un attīstība ir būtiska, lai saglabātu valodas kā nacionālās identitātes pamata pastāvēšanu un sniegtu sabiedrībai gan praktiskus, gan teorētisku pētījumus par latviešu valodas fonētiku, morfoloģiju, sintaksi, leksiku, nodrošinot ar laikmetam atbilstošām latviešu valodas skaidrojošajām vārdnīcām, mūsdienu valodas gramatikām, kā arī teorētiskiem pētījumiem par valodas attīstību jaunajos apstākļos Eiropas Savienībā. Institūtam, ieskaitot tā priekšteci 1935. gadā dibināto Latviešu valodas krātuvi, ir ilgas zinātniskās pētniecības tradīcijas, kas balstītas gan uz diahroniskās un sinhroniskās valodniecības sinerģiju, gan arī jaunāko tehnoloģiju piesaisti pētījumu veikšanai. Institūta devums atsevišķos laika posmos ir bijis atšķirīgs, taču veiktie pētījumi un to atspoguļojums monogrāfijās, vārdnīcās, zinātniskajos rakstos ir sniedzis būtisku pienesumu valodniecības zinātņu nozares attīstībā Latvijā. Institūta rīcībā ir unikāli nemateriālās kultūras pieminekļi – autentiski izlokšņu un vietvārdu materiālu pieraksti, kas glabājas gan papīra kartīšu veidā, gan arī kasetēs un kompaktdiskos. Senākie šo vākumu paraugi ir no 1928. gada. Pēdējos gados ir ieguldīti līdzekļi datortehnikas iegādē un nomaiņā, kā arī specifiskās fonētiskiem pētījumiem nepieciešamās aparatūras iegādē. Būtiskākās problēmas, kas ir risināmas tuvākā laikā, ir šo unikālo kartotēku digitalizēšana un datubāzu izveide, kas tiek darīts, mēģinot iegūt starptautisko finansējumu, kā arī ārvalstu finanšu līdzekļu piesaiste, jo esošie samērā daudzie ārzemju projekti darbojas uz savstarpējā ieguldījuma pamata, proti, par ieguldījumu kopējā projektā maksā katra no dalības pusēm atsevišķi.

Veicot institūta darbības pašnovērtējumu, tika izstrādāta anketa, uz kuru atbildes varēja sniegt katrs institūta darbinieks. Šīs aptaujas rezultāti ir apkopoti tabulā.

<p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozitīva emocionālā gaisotne institūtā • Augsts zinātniskais potenciāls un kvalifikācija profesionāli spēcīgākajiem kolēģiem, darba pieredze • Vairākumam strādāšana zinātnē ir <i>modus vivendi</i>, savas profesijas, latviešu valodas mīlestība, entuziasms • Aktīva, kompetenta un prasmīga direktore (vadība) • Talantīgi doktoranti • Bagātīga kartotēkas • Svešvalodu prasme • Iesaiste citās organizācijās, piem., LZA, Saeimā, Valsts valodas centrā, LU docētāju darbā u.tml. • Prasme komunicēt ar vietējiem un ārzemju sadarbības partneriem 	<p>Vājās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivācijas un pietiekoša laika trūkums (sakarā ar zemo atalgojumu un tāpēc nepieciešamību meklēt vēl citus ienākumu avotus) / Mazvērtības izjūta par piederību zinātnē kā finansiāli neizdevīgai sfērai • Paaudžu pārrāvums (kolektīvā pārāk maz vidējās paaudzes zinātnieku) + vadošo pētnieku cienījamais vecums • Dažkārt – nepietiekama pārliecība par savām spējām + neuzņēmība • Daudzu darbinieku necenšanās nonākt starptautiskā aprītē • Ar ārzemju valodnieciskās literatūras trūkumu saistītie robežu erudīcijā • Sadalīšanās starp vairākām darbavietām un projektiem • Nepietiekoša prasme piesaistīt finansējumu, iesaistīties papildprojektos (varbūt pārāk maza informētība par tiem)
<p>Iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Starptautiskā sadarbība 	<p>Draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latvijas zinātnes un Latvijas valsts

<p>(komandējumi, ārzemju publikācijas u. tml.) kā pilnveidošanās stimuls / kontakti ar ārvalstu kolēģiem / plaši starptautiskie valodnieku sadarbības tīkli, profesionālo organizāciju atbalsts</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valsts pasūtījums noteiktu latviešu valodas pētījumu izstrādei (gramatika, vārdnīcas, dialektoloģijas atlants u.tml.) / valstiski svarīga misija, ko neviens neuzdrošināsies apstrīdēt / zinātnes izvirzīšana par valsts prioritāti • Stabils finansiālais nodrošinājums / zinātnes finansējuma līmenis citās ES valstīs, kuru piemēram Latvijai vajadzētu sekot / labi finansēti projekti (lai nav jāmeklē blakus darbi izdzīvošanai) • Iespēja iesaistīties starptautiskos projektos / ES finansēti projekti • Iespēja gūt atbalstu un finanses no valsts programmām / valsts atbalsts Letonikai • Labs / mūsdienīgs tehniskais nodrošinājums • Aktīva sadarbība ar institūcijām, kas saistītas ar latviešu valodu • Daudz vēl joprojām neizpētītu vai nepietiekami izpētītu parādību gan latviešu un baltu valodniecībā, gan valodniecības teorijā • Kvalificētu speciālistu sagatavošana (LU, varbūt arī Lietuvā) 	<p>bankrota draudi / neskaidra finansiālā situācija / finanšu krīze valstī / nepietiekams finansējums / bāzes finansējuma samazinājums / algu politika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Humanitāro zinātņu diskriminācija / atbalsta un izpratnes trūkums no vadošajām institūcijām / zems humanitāro un sociālo zinātņu prestižs valstī un ES • Jaunu filologu trūkums / kvalificētu speciālistu trūkums • Sabiedrības vienaldzība pret valodu un tās izpēti / vispārējā valodas kultūras ignorēšana, valodnieku un viņu darba noniecināšana • Zinātnieku emigrācija • Ārējo ekspertu subjektīvisms • Vājā saikne ar atbilstošajām augstskolu programmām, to studējošo nesagatavotība zinātniskā darba veikšanai, līdz ar to institūtā daudz darba un spēka jāiegulda jauno zinātnieku izaugsmei, kam īstenībā vajadzētu būt atbilstošo augstskolu uzdevumam
--	---

6.2. Institūcijas/struktūrvienības potenciāla novērtējums

(salīdzinājumā ar nozares vadošajām zinātniskajām institūcijām Latvijā un pasaulē)

Analizēt, kādas iespējas nākotnes attīstībai sniedz SVID analizē konstatētās stiprās puses un kādi draudi nākotnē izriet no konstatētajām vājajām pusēm.

Ņemot vērā tehnoloģiju un inovāciju attīstību, kā arī pastiprināto ieinteresētību zinātnisko institūciju materiālu krājumu plašākā publicitātē un pieejamībā, būtisks, visus LU Latviešu valodas institūta pētījumu virzienus aptverošs aspekts, ir elektronisko datu bāzu veidošana, kas ietver sevī LU Latviešu valodas institūta kartotēku ievadīšanu, apstrādi ar atbilstošām programmām un, iespēju robežās, arī publicēšanu LU LaVI mājas lapā. Šādas elektroniskas datu bāzes jāizveido par Latvijas vietvārdiem, latviešu valodas dialektu leksiku, fonētiku un morfoloģiju, kā arī mūsdienu latviešu valodas leksiku.

Intensīvāk jāapgūst un jāizvērtē dažādu elektronisko vārdnīcu izstrādāšanas iespējas, kā arī pastiprināti jāpievēršas jau aizsāktajiem projektiem šajā jomā, piemēram, Latviešu valodas vēsturiskajai vārdnīcai (<http://www.tezaurs.lv/lvvv/>), kuras tapšanā gūtās atziņas jāizmanto citu, līdzīgi veidotu projektu radīšanā.

Nepieciešams veidot kolektīvas, starpinstitucionālas valodas datu bāzes, iespējams, *Latviešu valodas korpusa* vai CLARIN ietvaros.

Izvērtējot LU LaVI **stiprās puses**, pirmajā (visās atbildēs!) vietā ir likti paši institūta darbinieki. Kā izteikti pozitīvas ir novērtētas darbinieku savstarpējās attiecības (solidaritāte, savstarpējs atbalsts, kolektīva saliedētība, godīga attieksme pret darbu un starp kolēģiem u.tml.), kas veido pozitīvu gaisotni institūtā un nenoliedzami ir radoša un kvalitatīva darba veicinātājas. Tāpat izteikti pozitīvi ir vērtēti kolēģu augstais zinātniskais potenciāls un profesionālā kvalifikācija un darba pieredze, kas neapšaubāmi ir saistīti ar atbildēs minēto entuziasmu, savas profesijas un latviešu valodas mīlestību un faktu, ka vairumam kolēģu strādāšana zinātnē ir *modus vivendi*. Institūta darbinieki atkārtoti ir pozitīvi uzsvēruši vadības, bet it īpaši direktores personības nozīmi šīs gaisotnes un darba atmosfēras radīšanā.

Pretstatā stiprajām pusēm LU LaVI darbiniekiem nav izteikti vienota viedokļa par institūta **vājajām pusēm**. Kā vadošā problēma izceļas LU LaVI darbinieku samērā vājās angļu valodas zināšanas un ar ārzemju valodnieciskās literatūras trūkumu saistītie robi erudīcijā. Otrs problēmu bloks ir saistīts ar tādu ārējo faktoru kā zemo atalgojumu, kura dēļ ir nepieciešamība meklēt vēl citus ienākumu avotus, tādēļ parādās tādas vājās puses kā laika trūkums, dažreiz arī nespēja iekļauties norādītajos termiņos un pat tik nepatīkams fakts kā mazvērtības izjūta par piederību zinātnei kā finansiāli neizdevīgai sfērai. Šeit būtu pieskaitāma arī tāda nepatīkama parādība kā nepieciešamība sadalīties ne tikai starp vairākām darbavietām, bet arī starp vairākiem projektiem LU LaVI ietvaros. Kā būtisks trūkums tiek saskatīts arī paaudžu pārrāvums zinātnieku vidū, t.i., vidējās paaudzes zinātnieku mazais skaits un lielas pētnieku daļas cienījamais vecums. Saistot šos faktus ar retāk minēto jaunās paaudzes nodarbināšanu tehniskos, ne zinātniskos darbos, ir saskatāms arī vēlams uzlabojumu virziens. Tāpat kā trūkums ir minēta LU LaVI nepietiekamā publiskā darbība (PR). Daļai darbinieku ir novērota necenšanās nonākt starptautiskajā apritē un zināms statistiskums, arī norobežošanās savā tēmā. Kā radošu darbu kavējošs faktors dažādos veidos ir formulēts arī vadošo pētnieku neadekvātais noslogojums ar administratīvajiem darbiem, pārsvarā dažādu ziņu sniegšana dažādu institūciju pieprasītām dažādām atskaitēm.

Iespēju jomā dominē divi zinātniski pētnieciskie un divi finansiālie aspekti, kuri varētu sekmēt LU LaVI darbu un izaugsmi. Pētniecības jomā tā ir starptautiskās sadarbības paplašināšana – iesaistīšanās starptautisko projektos, komandējumi, sadarbība ar starptautiskajām organizācijām u.c., kā arī konkrēts valsts atbalsts – valsts pasūtījums pētījumu izstrādei humanitārajās zinātnēs, tostarp valodniecībā, jo, kā pētnieki ir uzsvēruši, "Latvija ir vienīgā vieta pasaulē, kur var notikt pilnvērtīga latviešu valodas pētīšana". Otrais punkts ir cieši saistīts ar vispārēju zinātnes un īpaši valodniecības prestiža celšanu mūsu valstī, tās adekvātu un profesionālu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos. Finanšu jomas divi aspekti: stabils valsts finansējums (zinātniskās institūcijas bāzes finansējums, kas nodrošinātu pamatalgu visiem ievēlētajiem darbiniekiem, un valsts atbalsts konkrētiem pētījumiem), kas ļautu zinātniekiem nemeklēt papildus peļņas iespējas Latvijā un ārzemēs, un iespējas iesaistīties starptautiskos ES finansētos projektos. Tāpat kā būtiski faktori vairākas reizes ir minēta nepieciešamība uzlabot tehnisko aprīkojumu un jauno filologu motivācijas trūkums pievērsties zinātnei, kas, protams, cieši saistīts ar tālāk analizētajiem draudiem LU LaVI un daļēji arī humanitārajām zinātnēm vispār.

LU LaVI nākotnes **draudi** ir cieši saistīti ar valsts finansiālo situāciju un zinātnes politiku. Darbinieku neziņa par savu un institūta finansiālo perspektīvu ir aptaujā visbiežāk minētais draudu faktors, nepietiekams finansējums var pārvilkt svītru visām iecerēm, nedot iespēju realizēt kapitālu latviešu valodas pētījumu izstrādi. Kā otrs tiek minēta humanitāro zinātņu pakārtotā loma valsts politikā un izpratnes trūkums par to nozīmību valstī kopumā, kā arī ar to saistītais humanitāro zinātņu zemais prestižs, kura uzlabošana ir saistāma ar izmaiņām valsts politikā. Tad arī varētu pieaugt jauno filologu skaits, kuri paliktu zinātnē. Kā drauds no valsts pārvaldes puses tāpat tiek saskatīta pārmērīgā birokratizācija: laiks, ko varētu veltīt zinātniskiem pētījumiem, pārāk bieži jātērē ar katru gadu sarežģītāku pieteikumu un atskaišu rakstīšanai. Kā pastāvīgs drauds tiek uztverta arī milzīgā atkarība no dažādu projektu naudas un iespējamā tās neiegūšana gan lielās

konkurences, gan ekspertu subjektivisma, gan iepriekš minētā humanitāro zinātņu zemā prestiža dēļ.

Latvijā valodniecības nozarē nav citas atsevišķas zinātniskās institūcijas, kas veiktu tikai zinātniskos pētījumus un ar tiem saistītas darbības. Zinātniskajā pētniecībā ir iesaistīts arī Latvijas augstāko mācību iestāžu akadēmiskais personāls, taču šeit pētniecība nav prioritāte katra indivīda līmenī. Salīdzinot LU Latviešu valodas institūta zinātnisko potenciālu un finansējuma avotus ar tuvāko zinātnisko institūciju – Lietuviešu valodas institūtu (Viļņa) – Latvijai, tostarp arī LU Latviešu valodas institūtam, ir skaidras nākotnes perspektīvas. Lietuviešu valodas institūts ir pastāvīga zinātniska institūcija, kas saņem gan savas valsts dotāciju, gan arī iegūst līdzekļus dažādu projektu konkursos. Ilgstoša nacionālo zinātņu prioritāte Lietuvā arī Lietuviešu valodas institūtam ir ļāvusi pēc neatkarības atgūšanas saglabāt sava zinātniskā personāla skaitu nemainīgā līmenī (Latvijā tas ir samazinājies par aptuveni 30%), iegūt institūta rīcībā ēku, digitalizēt visus kartotēku materiālus, iegūt audiovizuālo ierakstu datubāzi u.tml. 2011. gadā Lietuvas zinātnes padome kā vienu no valsts prioritātēm ir definējusi valodniecību ar iespēju piesaistīt papildu līdzekļus noteiktos valodniecības un starpnozaru virzienos.

6.3. Institūcijas/struktūrvienības attīstības stratēģija

(saistībā ar valsts/zinātniskās institūcijas stratēģiju, prioritārajiem zinātnes virzieniem, attīstības pasākumi, rezultatīvie indikatori)

Aprakstīt institūcijas pētniecības stratēģiju nākamajam gadiem, norādot galvenos mērķus un to sasniegšanai plānotās metodes un līdzekļus. Cik liela loma tiks iedalīta fundamentālajiem un pielietojamiem pētījumiem? Vai būs nepieciešama papildus zināšanu radīšana un materiālie resursi, vai esošais finansējuma līmenis ir pietiekams izvīzīto mērķu sasniegšanai? Vai institūcijas stratēģija ir saskaņā ar valsts izvīzītajām prioritātēm? Kā tiek ņemti vērā ar zinātnisko darbu saistītie ētikas jautājumi?

Galvenie LU LaVI zinātniskās darbības **ilgtermiņa mērķi** – teorētiska un praktiska latviešu valodas izpēte diahroniskajā un sinhroniskajā aspektā, kā arī latviešu valodas zinātniskās leksikogrāfijas attīstīšana, kā rezultātā latviešu valodniecība kļūtu par Eiropas lingvistiskās kultūrtelpas neatņemamu sastāvdaļu. Darbs tiek plānots vairākos fundamentālos virzienos, kuri tiek īstenoti kā LU LaVI nodaļu darbs:

1. Teorētiski un praktiski latviešu valodas onomastikas pētījumi,
2. Dialektoloģija un ģeolingvistika,
3. Latviešu valodas gramatiskās sistēmas izpēte,
4. Latviešu leksikoloģija un leksikogrāfija,
5. Sociolingvistika un valodas politika,
6. Latviešu valodas terminoloģija.

Vidējā termiņa mērķi ir tradicionālo un moderno lingvistisko metožu un teoriju integrēta iesaiste latviešu valodas vēstures un mūsdienu situācijas izpētē, rezultātā iegūstot mūsdienu humanitāro zinātņu līmenim atbilstīgus secinājumus.

Detalizētus vidēja termiņa mērķus ir izvīzījusi arī katra LU Latviešu valodas institūta nodaļa:

1. Teorētiski un praktiski latviešu valodas onomastikas pētījumi

Pabeigt latviešu toponīmijas un antroponīmijas deskriptīvo izpēti un, īstenojot vairāk analītiski teorētiskas ievirzes pētījumu, panākt, lai latviešu onomastika gan kvalitatīvā, gan arī kvantitatīvā ziņā būtu vadošā Baltijas valstīs un nozīmīgāko pētījumu līmeņa ziņā varētu līdzvērtīgi konkurēt ar onomastikas lielvalstu (Vācijas, Itālijas, Zviedrijas u.c.) sasniegumiem. Īstermiņa mērķis ir rast finansējumu no ārzemju finanšu avotiem, lai varētu sākt onomastisko kartotēku digitalizēšanu un datubāzes izveidi. Ilgtermiņa mērķis ir visu esošo kartotēku digitalizēšana un pilnīgas datubāzes izveide, kā arī *Latvijas vietvārdu vārdnīcas* pabeigšana.

Tuvākajos gados paredzēta *Latviešu uzvārdu vārdnīcas* kartotēkas izveide un Veltas Staltmanes *Latviešu uzvārdu vārdnīcas materiālu* publikācija, Sandas Rapas promocijas darba aizstāvēšana filoloģijas doktora grāda iegūšanai, Laimutes Balodes, Paula Baloža, Renātes Siliņas-Piņķes, Sandas Rapas, Ilzes Štrausas monogrāfijas (lielākoties uz disertāciju pamata), Ojāra Buša monogrāfija (vai rakstu krājums) par onomastikas teorijas jautājumiem, Vallijas Dambes darbu izlase, apmēram 150 onomastiskas tematikas rakstu, onomastikai veltītas konferences sarīkošana 1912. gadā.

2. Dialektoloģija un ģeolingvistika

Izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas, pētīt latviešu valodas reģionālos variantus jeb dialektus ģeolingvistiskā aspektā gan latviešu, gan arī baltu valodu kontekstā. Iegūtie rezultāti ir un būs pamats Latvijas dalībai starptautiskajos projektos *Eiropas valodu atlants (Atlas Linguarum Europae)* un *Baltu valodu atlants*. Ar saviem pētījumiem iekļauties pasaulē pēdējā laikā raksturīgajā padziļinātajā zinātniskajā interesē par lokālajām valodas īpatnībām, aktualizējot jautājumu par dialektu un izlokšņu apdraudētību un bojāeju. Īstermiņa mērķis ir rast finansējumu no ārzemju finanšu avotiem, lai varētu sākt dialektu leksikas, morfoloģijas, sintakses un fonētikas kartotēku digitalizēšanu un datubāzes izveidi. Ilgtermiņa mērķis ir pabeigta šo kartotēku digitalizēšana, datubāzes izveide, kā arī darbu pabeigšana gan pie *Atlas Linguarum Europae*, gan arī pie Baltu valodu atlanta un Latviešu valodas dialektu atlanta, kā arī interaktīva savākto materiālu novadīšana līdz interesenteim, piemēram, latviešu valodas izlokšņu kartes izstrāde, kurai būtu iespējams pieslēgties no jebkuras vietas pasaulē, lai noklausītos autentisku izlokšnes fragmentu, tā modelējumu fonētiskajā transkripcijā u.tml. Kā vēl vienu no ilgtermiņa mērķiem varētu minēt digitālas vai papīra formāta latviešu valodas izlokšņu vārdnīcas sagatavošanu.

Tuvākajos gados ir paredzēts publicēt *Latviešu valodas dialektu atlanta* Fonētikas un Morfoloģijas daļu (2 sējumi), sadarbībā ar Lietuviešu valodas institūtu Viļņā sagatavot un publicēt *Baltu valodu atlanta* trīs sējumus – kartes un komentārus latviešu, lietuviešu un angļu valodā.

3. Latviešu valodas gramatiskās sistēmas izpēte

Kā vidējā termiņa mērķus var minēt latviešu valodas gramatiskās sistēmas inovāciju izziņāšanu un apkopošanu, attīstības tendenču noteikšanu un interpretāciju, arī pasaules valodu gramatiskās sistēmas izpētes pieredzes apgūšanu, kritisku izmantošanu latviešu valodas pētniecības metodoloģijas modernizēšanā un pilnveidošanā, kā arī modernas, mūsdienu prasībām atbilstošas sinhroniska tipa latviešu gramatikas izstrādi, izmantojot modernās tehnoloģijas, pasaules lingvistikā aktuālas pētniecības metodes un metodiku. Īstermiņa mērķis ir *Mūsdienu latviešu valodas gramatikas* pabeigšana, ilgtermiņa mērķis ir regulāra gramatikas atjaunošana, tās publiskošana interneta vidē, kā arī latviešu valodas gramatikas izstrāde angļu (iespējams arī citās) valodā.

Akadēmiska mūsdienu latviešu literārās valodas gramatikas izdevuma sagatavošana (2010.–2012. gadā gramatikas 1. varianta izstrādāšana, apspriešana un aprobācija; 2013. gadā gramatikas rediģēšana, galīgā varianta izstrādāšana). Sagatavotais gramatikas materiāls varētu tikt sadalīts 2 vai pat 3 grāmatās, darba nodošana publicēšanai paredzēta 2014.gadā.

4. Latviešu leksikoloģija un leksikogrāfija

Izmantojot modernu teorētisko skatījumu un informācijas tehnoloģijas, nacionālās identitātes aspektā pētīt mūsdienu latviešu literārās valodas leksisko sistēmu, tās dinamiku, attīstīt jaunas iespējas latviešu valodas skaidrojošo vārdnīcu manuālā un automatizētā izmantošanā. Nepieciešami padziļināti teorētiski pētījumi par latviešu valodas leksisko un semantisko sistēmu un tās atspoguļojumu vārdnīcās, lai nodrošinātu mūsdienu latviešu valodas leksikogrāfijas pēctecību un tālāku attīstību. Latviešu valodniecībā ir ļoti svarīgi saglabāt un turpināt tās iestrādes, ko gadu desmitos ir izveidojuši un attīstījuši latviešu leksikogrāfi Laimdots Ceplītis, Liene Roze, Melita Stengrevica u.c. Lielākā daļa autoru, kas patlaban strādā pie *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas*, ir piedalījušies mūsdienu leksikogrāfijas plašākā un nozīmīgākā darba – *Latviešu literārās valodas vārdnīcas* – veidošanā, tādējādi šie cilvēki ir vienīgie, kas latviešu leksikogrāfijas skolas pieredzi var nodot nākamajām paaudzēm.

Jāturpina darbs arī pie aizsāktā *Seno tekstu korpusa* (<http://www.korpuss.lv/senie/>) papildināšanas, kas sevī ietver tekstu meklēšanu arhīvos, tekstu šifrēšanu un ievadīšanu, un

jāturpina *Latviešu valodas vēsturiskās vārdnīcas* (<http://www.tezaurs.lv/lvvv/>) izstrāde, līdz galam jāizveido tās prospekts, jāizstrādā elektroniskā versija. Leksikogrāfijā īstermiņa mērķis ir iesāktās *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas* interneta un papīra versijas pabeigšana, ilgtermiņā – latviešu valodas teksta korpusa radīšana (kopā ar LU Matemātikas un informātikas institūtu), lai latviešu valodas vārdnīcu izstrādei kalpotu elektroniskais korpus un jaunu vārdnīcu pēc Oxford un Duden parauga varētu atjaunot ik pa pieciem gadiem.

Līdz 2014. gadam ir paredzēts pabeigt darbu pie *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas* elektroniskās versijas (ap 60 000 šķirklju), pēc tam sagatavot šo vārdnīcu arī grāmatas formātā (2016. g.).

Anitra Roze plāno līdz 2014. gadam publicēt ap 250 lappušu lielu monogrāfiju par latviešu valodas krāsu nosaukumiem. Vēlāk vairāki plašāki izdevumi (monogrāfijas, rakstu krājumi) varētu tikt veltīti arī citām leksikosemantiskajām grupām (dzīvnieku nosaukumiem, priedēkļverbu semantikai u.c.). Ilggadējā leksikogrāfa darbā gūtās atziņas un secinājumus būtu vēlams apkopot monogrāfijā *Praktiskā leksikogrāfija*.

5. Sociolingvistika un valodas politika

Sociolingvistikas un valodas politikas nodaļas mērķi ir Latvijas valodas situācijas kompleksa izpēte, Latviešu valodas sociolingvistiskās situācijas analīze un rekomendāciju izstrāde latviešu valodas noturības un attīstības veicināšanai globalizācijas, ekonomiskās recesijas un identitāšu krīzes apstākļos. Latviešu lingvistiskās identitātes globālo, nacionālo, reģionālo un lokālo aspektu apzināšana saistībā ar aktualitātēm lingvistiskajā likumdošanā un valodas standartizācijā, sociālo grupu valodas pētījumi, valodu konkurences ekonomisko aspektu analīze, latviešu valodas stratifikācijas izpēte. Īstermiņa un ilgtermiņa mērķi ir saistīti ar regulāru valodas situācijas un lingvistisko kompetenču analīzi, lai latviešu valoda nezaudētu savas pašreizējās funkcijas ne Latvijā, ne pasaulē.

Paredzēts izdot kolektīvu monogrāfiju, kas aptvertu gan Latvijas valodas situācijas dinamikas atspoguļojumu, gan tās teorētisku izvērtējumu, gan konkrētas rekomendācijas valsts valodas politikas aktualizācijai. 2012. gada otrajā pusē plānots organizēt starptautisku zinātnisku konferenci par lingvistiskās identitātes un valodas politikas jautājumiem. Tāpat plānots izdot četras monogrāfijas: par Eiropas Savienības un tās dalībvalstu, īpaši Latvijas, valodas politikas saistību, par Latvijas valodas situācijas dinamikas cēloņfaktoriem un prognozēm, par valodu kā nacionālās, reģionālās un lokālās identitātes elementu, par latviešu valodas stratifikācijas principu aktualizāciju. Ik gadus plānots publicēt 2–4 rakstus Latvijas speciālajos izdevumos, kā arī publikācijas starptautiski citējamos sociolingvistikas žurnālos (*Language Policy, Sociolinguistica, Language in Society, Journal of Multicultural and Multilingual Development*).

6. Latviešu valodas terminoloģija

Saistībā ar norisēm ES valodu telpā risināt terminoloģijas aktualitātes Latvijā, veicināt nozaru speciālistu un valodnieku sadarbību, kas ir pamats veiksmīgam terminoloģijas izstrādes darbam, turpināt un attīstīt terminoloģisko jautājumu zinātnisku izpēti, kas sekmē vienotas, gramatikas normām atbilstošas terminoloģijas izstrādi (kas īpaši aktuāli ir nozarēs, kurās koordinēta terminoloģijas izstrāde nenotiek). Latvijas terminologu praktiskais mērķis ir latvisko terminu piedāvājuma straujš nodrošinājums, lai ienākot jaunam jēdzienam, reālijai u.tml., būtu jau radīts arī jauns termins. Zinātniskais mērķis ir radīt latviešu terminoloģijas pamatmodeļus, pēc kuriem būtu iespējams izveidot jaunu terminu jebkurā nozarē.

Tuvākajos gados ielānāts: monogrāfija *Profesiju nosaukumi latviešu valodā* (Iveta Pūtele), rakstu krājums *Klasiskais un modernais terminoloģijas attīstībā*, kas apkopos nozīmīgākos pēdējo 20 gadu posmā dažādos rakstu krājumos publicētos terminoloģijas tematikai veltītos rakstus (Valentīna Skujiņa, Anita Butāne, Linda Kurmiņa).

Turpinot latviskas izcelsmes terminologa un interlingvīsta Ernesta Drezena piemiņai rīkoto starptautisko terminoloģijas konferenču tradīciju, 2012. gada oktobrī Rīgā organizēt III starptautisko konferenci *Terminzinātnes teoriju daudzveidība*, kas veltīta E. Drezena 120. dzimšanas dienas piemiņai (atbildīgā: akadēmiķe Valentīna Skujiņa); 2013.–2014. g. uz konferences materiālu pamata sagatavot rakstu krājumu (latviešu un angļu valodā).

6.4. Sabiedrībai un tautsaimniecībai nozīmīgas aktivitātes

Aprakstīt, kā institūcijas pētnieciskās aktivitātes ir sekmējušas citu organizāciju, tajā skaitā, industrijas partneru un mazo un vidējo uzņēmumu attīstību.

21. gadsimts Latvijai un tās iedzīvotājiem nāk ar jauniem globāliem un lokāliem izaicinājumiem – globalizācijas tendences ekonomikā un kultūrā, prognozes par nācijvalsts nozīmes mazināšanos, Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā (ES), uzticības krīze starp valsts vadītājiem un tautu. Situācijā, kad nācija un valsts pieredz nopietnas pārmaiņas, ļoti svarīga ir iedzīvotāju kopības sajūta, ko veido viena no nozīmīgākajām kultūrkollektīvā tipa identitātēm – etniskā un nacionālā identitāte, kas balstās uz valsts valodu kā vienu no identitātes būtiskākajiem faktoriem. Ir nepieciešams veikt pasākumus nacionālās pašapziņas paaugstināšanai, izglītības sistēmas sakārtošanai, vērtību devalvācijas apturēšanai, latviešu valodas kā valsts valodas attīstībai un vēsturiskās atmiņas nostiprināšanai.

Eiropas Savienības nostādņēs dominē pārlicība, ka efektīva un konkurētspējīga ekonomika ir iespējama, tikai balstoties uz kulturālu, zināšanu un humanitāri izglītotu cilvēku. Tas ir ceļš uz zināšanu sabiedrību un vispārcilvēcisko vērtību iemīļošanu, attīstot nacionālo identitāti modernitātes kontekstā, izmantojot nacionālās vērtības biznesa ētikas un uzņēmējdarbības veicināšanai. Šai pasākumu kompleksā latviešu valodai kā valsts valodai ir noteicoša loma, lai ar koptas leksiski un terminoloģiski bagātas valodas palīdzību veiktu saziņu starp valsti un tās pilsoņiem.

Latvijas valsts attīstība pēdējos divdesmit gados ir cieši saistīta ar sabiedrības integrācijas jautājumu, līdz ar to priekšplānā izvirzās jautājums par etniskajām minoritātēm, etniskajām identitātēm, par specifisko etnorelīģisko identitāti (veticība), par dažādām jaunām kolektīvās identitātes formām. Latvijā joprojām pastāv tendences, kuras vērstas uz sabiedrības sašķelšanos un dažādu grupu (etnisko, sociāli ekonomisko) norobežošanos. Sabiedrības integrācijas prettendences neatbilst Latvijas attīstības vajadzībām, pašreizējiem globāliem izaicinājumiem un vājina valsts globālo konkurētspēju. Pētīt Latvijas novadu dažādos attīstības ceļus, etnisko minoritāšu valodu ietekmi uz latviešu valodu kā valsts valodu ir iespējams tikai kompleksi pārziņot latviešu valodas vēsturiskās attīstības ceļu, tās lokālo identitāšu – latviešu valodas dialektu un izlokšņu – veidošanos, kas cieši saistīta gan ar vēsturiskajiem faktiem, gan norisēm mūsdienu sabiedrībā. LU Latviešu valodas institūtā veiktie pētījumi ļauj objektīvi izvērtēt latviešu valodas attīstības procesus, iepazīstina ar tiem gan Latvijas valsts iestādes, gan arī ikvienu iedzīvotāju. Šie pētījumi iekļaujas arī kopējos Eiropas un pasaules valstu pētījumos.

Kultūrpolitikas uzdevums ir izvērtēt nacionālās kultūras atvērtību paplašinātai kultūru komunikācijai un apmaiņai un atrast līdzekļus, kā nodrošināt atvērtību pasaules kultūras daudzveidības piedāvājumam, reizē saglabājot savu identitāti un savdabību unifikācijas un globalizācijas procesos. 2005. gada 25. novembrī, Latvijai pievienojoties 2003. gada 17. oktobra Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas konvencijai par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, tiek noteikti jauni uzdevumi arī latviešu valodas dažādo paveidu saglabāšanā, jo šīs Konvencijas mērķi ir: (a) saglabāt nemateriālo kultūras mantojumu, (b) nodrošināt cieņu pret attiecīgo kopienu, grupu un indivīdu nemateriālo kultūras mantojumu, (c) veidot izpratni vietējā, nacionālā un starptautiskajā līmenī par nemateriālā kultūras mantojuma nozīmi, nodrošinot tā savstarpēju atzīšanu.

Līdztekus latviešu valodas dialektiem un izlokšnēm kā nemateriālās kultūras izpausmēm, nozīmīga loma ir arī vietvārdiem, to standartizēšanai un iekļaušanai kopējā Latvijas un Eiropas ģeogrāfisko nosaukumu standartizācijas procesā, kur liela nozīme ir gan onomastu teorētiskajiem pētījumiem, gan arī institūta rīcībā esošajām kartotēkām.

Ar globalizācijas izaicinājumu īpaši jāreķinās mazām nacionālām valstīm, kas līdztekus domāšanas un izpausmju plurālisma veicināšanai sabiedrībā vēlas saglabāt nacionālās kultūras savdabību un garīgās saites. Mūsdienu sabiedrībā nepārprotami tiek atzīts, ka katras valsts uzdevums ir nodrošināt humanitārās jeb garīgās jomas kopšanu, to atbalstot pirmām kārtām no pašas valsts līdzekļiem kā vienu no galvenajiem garantiem valsts pastāvēšanai, demokrātijas

nostiprināšanai, cilvēktiesību ievērošanai, tikumu un morāles respektēšanai, kā arī cilvēku dzīves labklājības paaugstināšanai. Konsekventa valsts valodas politikas īstenošana nodrošina tālāku demokrātisku attīstību. Valodas politikas ieteikumi nav iespējami bez ilglaicīgas zinātniskas izpētes, tāpēc, tikai pateicoties institūta sociolingvistu ieguldījumam, ir iespējams prognozēt latviešu valodas attīstību, tās funkciju saglabāšanu.

Institūta veiktajiem pētījumiem ir būtiska netiešā ietekme uz tautsaimniecību, tie ir izmantojami daudzām valsts un pārvaldes institūcijām, piemēram, Saeimai, Kultūras ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai, Reģionālās attīstības ministrijai, kā arī Ģeotelpiskās informācijas aģentūrai, Valsts valodas centram, Latviešu valodas aģentūrai, vietējām pašvaldībām.

LU Latviešu valodas institūta pētījumi ir īpaši nepieciešami izglītības sistēmai, jo tikai pareizā latviešu valodā sarakstītas mācību grāmatas un tajās lietotie termini var tikt pareizi izprasti un nodoti gan no skolotāja skolēnam, gan arī no paaudzes uz paaudzi. Turklāt vairāki institūta pētījumi tiešā veidā ir izmantojami vai nu latviešu valodas mācību stundās vai ārpusstundu nodarbībās.

6.5. Novērtēt institūcijas lomu promocijas darbu izstrādē, kā arī zinātnisko un sabiedrisko nepieciešamību doktorantūras līmeņa studijām institūcijas pārstāvētajos zinātnes virzienos

LU Latviešu valodas institūta loma promocijas darbu izstrādē jāvērtē no vairākiem aspektiem. Pirmkārt, pēc institūta darbinieku skaita, kas vadīja un vada promocijas darbu oficiālo izstrādi, resp. ir promocijas darba oficiālais vadītājs. No 2006. – 2011. gadā institūta jauniešu aizstāvētajiem promocijas darbiem institūta darbinieki ir vadījuši šādus darbus:

Anitra Roze *Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā* (2006, vad. Ilga Jansone), Pauls Balodis *Latviešu valodas personvārdu etimoloģiskās semantikas teorētiskais modelis un tā realizācija* (2008, vad. Ojārs Bušs), Iveta Pūtele *Latviešu valodas profesiju nosaukumi: terminoloģiskais aspekts* (2008, vad. Valentīna Skujiņa), Dite Liepa *Latvijas preses valoda valstiskās neatkarības atjaunošanas un nostiprināšanās procesā: sociolingvistiskais aspekts* (2010, vad. Ina Druviete), Dace Strelēvica-Ošiņa *Valodas pareizības izpratne un preskriptīvisma cēloņi un sekas: Latvijas un pasaules pieredze* (2010, vad. Ina Druviete), Baiba Bankava *Eponīmi latviešu valodā: lingvistiskais aspekts* (2011, vad. Andrejs Bankavs, Ojārs Bušs).

Institūta darbinieki ir oficiālie vadītāji arī doktorantiem, kuri turpina studijas un strādā LU latviešu valodas institūtā: Inese Indričāne *Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustisks un auditīvs raksturojums* (vad. Juris Grigorjevs), Sanda Rapa *Nomenklatūras vārdi latviešu toponīmijā* (vad. Ojārs Bušs), Ieva Breņķe *Noteiktības un nenoteiktības kategorija: izpausmes latviešu valodā un atspoguļojums latviešu valodniecībā* (vad. Daina Nītiņa).

Institūta darbinieki vada arī promocijas darbu izstrādi citiem doktorantiem, kuri nestrādā institūtā. Laimute Balode vada šādus promocijas darbus: Anta Kļavinska *Etnonīmi latgaliešu anekdotēs: etnolingvistiskais aspekts* (Rēzeknes Augstskola), Inese Zuģicka *Iesaukas Centrāllatgalē: semantiskais, derivatīvais un etimoloģiskais aspekts* (Daugavpils Universitāte).

Ina Druviete vada šādus promocijas darbus: Gunta Kļava *Migrācijas procesa sociolingvistiskie aspekti* (Latvijas Universitāte), Kertu Kibermane *Valodu lietojums augstākajā izglītībā Latvijā un Igaunijā* (Latvijas Universitāte), Nadežda Moroza *Līdera tēls Latvijas un Čehijas politikajā diskursā* (Latvijas Universitāte).

Daina Nītiņa vada 1 promocijas darbu: Veronika Ruža *Latviešu valodas nelokāmie un daļēji lokāmais divdabis: semantiski funkcionālais aspekts* (Daugavpils Universitāte).

Valentīna Skujiņa vada 1 promocijas darbu: Ineta Bernota *Pirmajās 18. gs. beigās latviešu valodā publicētajās pavārgrāmatās iekļauto kulinārijas terminu analīze diahroniskā skatījumā* (Liepājas Universitāte).

Vairāki LU Latviešu valodas institūta vadošie pētnieki ir promocijas padomju valodniecības zinātņu nozarē locekļi:

LU promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē – Ina Druviete, Ilga Jansone

DU promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē – Ojārs Bušs, Anna Stafecka

LiePU promocijas padome valodniecības zinātņu nozarē – Ojārs Bušs, Ilga Jansone

Promocijas darbu recenzēšanā bijuši iesaistīti: Laimute Balode (3 LU promocijas darbi – Dite Liepa, Žanna Bormane, Anta Trumpa), Brigita Bušmane (2 LU promocijas darbi – Baiba Bankava, Pauls Balodis, 1 LiePU promocijas darbs – Liene Markus-Narvila), Ojārs Bušs (3 LU promocijas darbi – Brigita Aleksejeva, Dace Strelevica-Ošiņa, Anitra Roze, 1 DU promocijas darbs – Elvīra Isajeva), Ina Druviete (4 LU promocijas darbi – Baiba Bankava, Irina Surkova, Indra Karapetjana, Arvils Šalme, 1 DU promocijas darbs – Elvīra Isajeva), Juris Grigorjevs (1 LU promocijas darbs – Solveiga Čeirane), Ilga Jansone (5 LU promocijas darbi – Solveiga Čeirane, Dina Šavlovskā, Žanna Bormane, Ilze Auziņa, Juris Grigorjevs), Daina Nītiņa (4 LU promocijas darbi – Renāte Siliņa-Piņķe, Arvils Šalme, Ilze, Lokmane, Anitra Roze, 1 LiePU promocijas darbs – Iveta Pūtele), Anna Stafecka (1 LU promocijas darbs – Marina Platonova, 1 LiePU promocijas darbs – Gita Elksnīte), Edmunds Trumpa (1 LU promocijas darbs – Ilze Auziņa).

Otrkārt, visi aizstāvētie un izstrādājami promocijas darbi sasauca ar institūtā izstrādājamām tēmām, no kurām lielākā daļa ir saistīta ar Valsts pētījuma programmu Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru (2005 – 2009) un Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība) (2010 – 2013) izstrādi.

Tikai veicinot jauno speciālistu izaugsmi un promocijas darbu aizstāvēšanu, ir iespējams nodrošināt nepārtrauktu zinātnieku paaudžu maiņu institūtā. Aizstāvēto promocijas darbu plašais tematiskais spektrs un piederība pie dažādām valodniecības apakšnozarēm ir apstiprinājums tam, ka visās ilgstošās attīstības stratēģijā minētajās nozarēs pašlaik ienāk jauni zinātnieki ar doktora grādu.

6.6. Novērtēt institūcijā/struktūrvienībā pieejamo zinātnisko infrastruktūru

Aprakstīt nozīmīgāko pētniecisko infrastruktūru (tai skaitā aparatūru, datu bāzes, materiālu kolekcijas, arhīvi), tās izmantošanu un pieejamību ārējiem lietotājiem.

LU Latviešu valodas institūts ilgstoši atrodas Latvijas Zinātņu akadēmijas telpās. Tā infrastruktūra vērtējama gan no zinātniskās unikālītātes un lietderības viedokļa, gan pēc mūsdienīga tehniskā aprīkojuma.

Jau pirms Latviešu valodas krātuves dibināšanas 1935. gadā, Latviešu folkloras krātuves ietvaros tika sākti pirmie sistemātiskie vietvārdu un izlokšņu parādību materiālu vākumi, kas joprojām ir institūta rīcībā. Jau Latviešu folkloras krātuves 1928./1929. gada budžetā tiek pieprasīti līdzekļi (Ls 9500,-) vārdu krāšanai apvidu vārdnīcai. Bet pirms tam 1927. gada 16. novembra LFK kolēģijas sēdē tiek lemts par darbinieku piesaistīšanu: "Paredzot, ka nākošā 1928./29. g. budžetā Krātuvei tiks atvēlēti līdzekļi apvidu vārdu krāšanai, iesākti priekšdarbi krājēju instruēšanai, kuŗas vadīšanai pieaicināta no 1. novembra ar Ls. 60,- algas mēnesī baltu nodaļas studente Edīte Hauzenberga jkdze, kas strādā ar trim studentu grupām 1-2 stundas nedēļā". Šie vēlākās Latviešu valodas krātuves vadītājas un K. Mīlenbaha un J. Endzelīna "Latviešu valodas vārdnīcas" papildsējumu līdzautoros sagatavotie studenti 1928. gada vasarā dodas apvidvārdu vākšanas ekspedīcijās. Ar 1928. gada 1. jūniju palielinās arī uz vietas LFK nodarbināto valodnieku skaits, jo par apvidvārdu vākšanas instruktoru sāk strādāt pirmais vēlāk nodibinātās Latviešu valodas krātuves vadītājs Alvis Augstkalns, kas līdz tam bija nodarbināts pie Latvju Dainu vārdnīcas. 1928. gadā tiek izmantota arī citu valstu valodnieku pieredze; tā 1928. gada 3. septembra LFK kolēģijas protokolā lasāms: "Nolemj turpināt E. Hauzenberga jkdzes vadībā sagatavošanas kursus apvidu vārdu krājējiem un somu izlokšņu vārdnīcas vadītāja palīgu maģistru Lauri Hakulinenu, kas šovasar studiju nolūkā uzturas Tērbatā, lūgt atbraukt uz dažām dienām uz Rīgu informēt sīkāk par vārdu krāšanas tehniskiem paņēmiem Somijā.". Par šīs ieceres īstenošanos liecina ieraksts nākošajā – 1929. gada 6. februāra LFK kolēģijas sēdes protokolā: "Somu izlokšņu vārdnīcas vadītāja palīgs mag. L. Hakulinens 20. un 21. sept. 1928 iepazīs ar mūsu apvidu vārdu krāšanu un devis daudz svarīgu aizrādījumu darba technikā". Šķiet, ka pēc šīs vizītes izlokšņu materiāli tiek noformēti uz A5 formātam atbilstošām kartītēm un tām tiek izgatavotas speciālas kastītes ar paceļamu vāku. Šī sadarbība ar somu valodniekiem turpinās arī vēlāk.

Bet kopš 1928. gada vāktā izlokšņu vārdnīcai paredzētā leksikas kartotēka ir sasniegusi 2 miljonu apjomu un tiek glabāta gan pieminētajās A5 formāta kartītēs, gan arī daudz mazāka formāta kartītēs. Paralēli izlokšņu vārdnīcas vajadzībām vāktajai kartotēkai ir sagatavota arī *Latviešu valodas dialektu atlanta* vajadzībām veidotā kartotēka, kuras pamatus 1943. gadā likusi vēlāk Zviedrijā dzīvojošā latviešu valodniece Velta Rūķe-Draviņa. Vairums šīs kartotēkas leksikas, fonētikas, morfoloģijas un sintakses vienību, kuru kopskaits sasniedz aptuveni 1/2 miljonu, vākts no 1946. gada līdz 1976. gadam. Iesaistoties 1976. gadā *Atlas Linguarum Europae* izstrādē, tiek vākti latviešu valodas izlokšņu materiāli no 38 izlokšņiem arī pēc šī atlanta materiālu vākšanas programmas. Materiālu skaits sasniedz 100 000 kartīšu un tas tiek izmantots arī *Baltu valodu atlanta* izstrādē. Paralēli tam izlokšņu materiālam, kurš ir saglabāts kartīšu formā, Institūta rīcībā ir arī 500 izlokšņu tekstu pieraksta klades, kas sāktas 1928. gadā, un 520 *Latviešu valodas dialektu atlanta* aptaujas pierakstu klades, kas sāktas 1943. gadā. Bez tam izlokšņu materiāli saglabāti arī audio ierakstu formā gan tā saucamajos studiju ruļļos, gan arī mūsdienīgākā formā – pārrakstīti CD-ROM. Šādu, kopš 1953. gada sāktu, ierakstu skaits sasniedz 1000 vienības. Tā kā ceļš uz Latviešu valodas dialektu atlantu bija ilgs un samērā smags, saglabāti arhivētie karšu 95 pirmvarianti. Vecākās kartes zīmētas vēl Latviešu valodas krātuves laikā 1940. gadā. Šie autentiskie materiāli ir unikāli un veido plašāko latviešu valodas izlokšņu materiālu kopu, ar kuru iepazīties var jebkurš zinātnieks. Īpaši šo iespēju izmanto ārvalstu zinātnieki, gan rakstot savus zinātniskos rakstus, gan arī veidojot plašākus kolektīvos pētījumus. Šie materiāli tiek izmantoti arī starptautiskajos projektos, kuros institūts ir viens no sadarbības partneriem, piemēram, *Atlas Linguarum Europae* un *Baltu valodu atlants*. Ar savāktajiem materiāliem regulāri tiek iepazīstināti arī Latvijas Universitātes Humanitārās fakultātes studenti, kas bieži vien praksi dialektoloģijā strādā institūtā, izmantojot šos materiālus. Projektu nedēļā katra gada aprīļa mēnesī bieži viesi institūtā ir arī skolēni, kuri skolotāju pavadībā vēlas iepazīties ar sava novada izlokšņu vākumiem.

Otru autentisko materiālu grupu veido onomastikas materiāli, kas arī ir sākti vākt 1928. gadā. Nozīmīgāko šīs grupas materiālu daļu veido 1928. gadā sāktā Latvijas vietvārdu kartotēka, kuras skaits ir sasniedzis 1,25 miljonus kartīšu. Bez tam ap 50000 vienību ir arī antroponīmu kartotēka, kas sāka 1950. gadā. Šie materiāli ir pamats 20. gs. 50. gados sāktajai *Latvijas vietvārdu vārdnīcai*. Interesi par tiem izrāda onomastikas speciālisti no dažādām pasaules valstīm. Iepazīties un izmantot zinātniskajā aprītē tos var institūta telpās. Tāpat šie materiāli ir zinātniskā bāze studentu kursa, bakalaura un maģistra darbiem, kā arī skolnieku zinātniskajiem darbiem. Īpašu interesi par onomastikas autentiskajām kartotēkām izrāda Latvijas Ģeotelpiskās aģentūras darbinieki. Tām ir būtiska nozīme arī vietvārdu standartizācijā. Šobrīd ir iesniegti arī vairāki projekti šo kartotēku digitalizēšanai.

Bez autentiskajām kartotēkām institūta rīcībā ir arī vairākas ekscerpētās kartotēkas, kuru nozīme ir būtiska līdz tam laikam, kamēr tiks izveidots sabalansēts latviešu valodas teksta korpuss. Jāpiemin lielākā latviešu literārās valodas kartotēka, kura tika veidota laika posmā no 1953. gada līdz 1996. gadam un kas bija pamatā 8 sējumu *Latviešu literārās valodas vārdnīcai*. Ar šo kartotēku sasauca arī atsevišķas nelielas sintakses un morfoloģijas parādību kartotēkas, kas radītas kādam konkrētam kolektīvajam pētījumam.

Kā trešais kartotēkas veids ir minama terminu kartotēka, kas sāka veidot 1969. gadā un šobrīd aptver 280000 kartīšu.

Institūta politika ir vērsta uz to, ka autentiskās kartotēkas, kas ir institūta pamatvirzienu pētījumu pamatā, ir saglabājamās gan esošo kartīšu formā, gan arī piesaistot ārzemju finansējumu, digitalizējamās un iekļaujamas plašās datubāzēs, kas varētu būt saistītas gan savā starpā, gan arī ar līdzīgām tuvāko valstu datubāzēm.

Institūta attīstības svarīgs priekšnoteikums ir ne tikai tā rīcībā esošās kartotēkas, bet arī to pieejamība mūsdienīgā formā. Diemžēl pašreizējie finanšu resursi neļauj bez ārzemju finansējuma piesaistes sākt digitalizēšanu un datu bāzu izveidi.

Atsevišķeim valodniecības virzieniem ir svarīgs speciālais tehniskais aprīkojums. Pēdējos gados institūts, pateicoties fonētiķu darbam *Dr. philol.* Jura Grigorjeva vadībā, ir izvirzījis par vadošo fonētikas pētījumu centru Latvijā, institūta rīcībā ir specifiskais fonētikas pētījumu

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

aprīkojums, piemēram, elektropalatogrāfs ar runas analīzes datorprogrammām PRAAT un WAESURFER (ar runas sintezatoru).

Institūta darba kabineti ir aprīkoti ar datoriem, printeriem, kopētājiem, kuri pakāpeniski tiek nomainīti. No visiem datoriem ir arī piekļuve internetam. Ņemot vērā sadarbību ar LU Matemātikas un informātikas institūtu, neuzskatām par nepieciešamu institūta rīcībā iegādāties serverus un citas datu glabāšanas iekārtas, jo šo iekārtu ekspluatācijas izdevumi nelielam institūtam ir gan finansiāli, gan tehniski neadekvāti. Noslēdzot sadarbības līgumu ar LU Matemātikas un informātikas institūtu, šobrīd ir iespējams izmantot jau esošo latviešu valodas tekstu korpusu, kā arī specifiskās latviešu valodas analīzes programmas. Institūta elektroniskie resursi jau šobrīd atrodas uz LU Matemātikas un informātikas institūta servera un šis pakalpojums ir bezmaksas kopīgo projektu, t. sk. Valsts pētījumu programmas *Nacionālā identitāte* ietvaros. Bez maksas tiek organizēti arī šo programmu apguves kursi institūta darbiniekiem.

Būtiskākie infrastruktūras uzlabošanai veicamie pasākumi ir autentisko kartotēku digitalizēšana un datubāzu izveide. Šo pasākumu veikšanai institūta darbiniekiem ir lielas cerības gan uz iesaisti CLARIN programmā, gan uz ERAF atbalstīto Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai izveidi. Protams, arī iesaistīšanās starptautiskos projektos var veicināt šo procesu.

7. FINANSĒJUMS

7.1. Institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības finansējuma avoti

(norādīt tūkst.Ls)

Finansējuma avoti	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Kopā
Valsts budžeta finansējums							
Bāzes finansējums	54	205	199	77	67	80	682
Latvijas Zinātnes padomes granti	82	110	102	60	55	55	464
Valsts pētījumu programmas	63	158	287	183	81	85	857
Citi finanšu avoti							
Pasūtījuma līgumdarbi	20	6	13	2	10	5	56
ESF, ERAF finansējums					4	5	9
IP projekti							
Citi starptautiskie projekti	0			5			5
Privāti fondi							
Citi	8	8	6	2	5		29
Kopā	227	487	607	329	222	230	2102

7.1.1. Raksturot institūcijas starptautisko konkurētspēju piesaistot finansējumu (atbalstīto starptautisko pētniecības projektu skaits un veids (Eiropas Savienības Ietvara programma, Starptautiskās sadarbības atbalsta programma zinātniskās un tehniskās pētniecības jomā (*COST*), Ziemeļatlantijas līguma organizācija (*NATO*), citi starptautiski projekti) 2006.–2011. gados)
(norādīt projektu nosaukumu, izpildes laiku, finansējuma apmēru)

LU Latviešu valodas institūta iespējas iesaistīties starptautiskajos sadarbības projektos ir visai ierobežotas. Pārskata periodā ir izdevies piesaistīt tikai atsevišķus finansiāli izdevīgus projektus. Lielākā daļa starptautisko sadarbības līgumu ir noslēgti uz savstarpējās finansēšanas pamata, t.i., katra no dalībpusēm sedz savas ar projekta izpildi saistītās izmaksas.

ES Ietvara programmas projekti (*Networks of Excellence, Specific targeted research Project, Collaborative Project*):

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

1. Līdzdalība projektā *Languages in a Network of European Excellence* (2006–2008; Nr. 028388 (CIT4); Latvijas koordinatori: Ina Druvieta, Dace Strelēvica-Ošiņa un Pauls Balodis).

Citi ES Ietvara programmas projekti:

- 1.
- 2.

Citi starptautiski projekti:

(NATO, Taivānas-Latvijas-Lietuvas zinātniskās sadarbības fonda projekti, bilaterālās sadarbības programmu projekti (Latvija-Baltkrievija, Latvija-Francija), LIFE, u.c.)

1. ESF projekta atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai *Lingvodidaktisko terminu skaidrojošās vārdnīcas manuskripts* (2010.–2011.; _____ Nr. 2008/0003/1DP/1.2.1.2/08/IPIA/VIAA/002, koord. Valentīna Skujiņa).
2. Sadarbības līgums par ERAF projekta *Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai izveide* īstenošanu (2011., parakstīts līgums Nr. 01-07.1.3.-15/21, Ilga Jansone).
3. Līdzdalība ES projektā *EuroTermBank* (2007.–2008., koordinatore Valentīna Skujiņa).
4. Sadarbības projekts starp Polijas Zinātņu akadēmijas Slāvistikas institūtu un LU Latviešu valodas institūtu. *Latvian-Slavonic linguistic and cultural boarderland* (2006.–2008., Latvijas koordinatore Anna Stafecka).
5. Sadarbības projekts starp Polijas Zinātņu akadēmijas Slāvistikas institūtu un LU Latviešu valodas institūtu *Latvian-Polish and Polish-Latvian Linguistic and Cultural Connections*. (2009.–2011., Latvijas koordinatore Anna Stafecka).
6. Līdzdalība UNESCO projektā *Atlas Linguarum Europae* (2006.–2011., koordinators Agris Timuška, līdzdalības apliecinājums 18.09.2009. Nr. 2009/DBa).
7. Līdzdalība Eiropas Komisijas, Eiropas Savienības un Latīņamerikas akadēmiskās sadarbības programmas un Iberoamerikas valstu organizācijas projektā *Postgraduate Euro-Latin American Programme in Intercultural Education* (2007.–2010., Nr. ALFA II-0534-A, Latvijas koordinatore Vineta Poriņa).
8. Līdzdalība projektā *Baltic Sociolinguistics: Language Awareness in Lithuania and Latvia* (2009.–2010., Nr. T-09231, Latvijas koordinatore Ina Druvieta).
9. Sadarbības projekts starp Lietuviešu valodas institūtu (Viļņa, Lietuva) un LU aģentūru "LU Latviešu valodas institūts" par sadarbību izdevuma *Baltu valodu atlants* izdošanā un ar to saistītiem darbiem (2010.–2011., Latvijas koordinatore Anna Stafecka).

7.1.2. Raksturot institūcijas potenciālo ieguldījumu ekonomikas attīstībā – orientācija uz pētījumu komercializāciju un rezultātu praktisku ieviešanu (līdzšinējā sadarbība ar komersantiem, pasūtījuma darbi, Tirgus orientētie pētījumi, Starptautiskās sadarbības veicināšanas programma inovatīvu, konkurētspējīgu produktu, tehnoloģiju vai pakalpojumu izstrādē galvenokārt mazajās un vidējās, kā arī lielajās komercsabiedrībās (*EUREKA*) projekti 2006.–2011. gados):
(norādīt projektu nosaukumu, izpildes laiku, piesaistītā finansējuma apmēru)

Institūta specifika neļauj piesaistīt ārpusbudžeta finansējumu tieši zinātnisko projektu veidā. Piesaistītais finansējums iegūstams par ar zinātnisko darbību saistītiem maksas pakalpojumiem – tekstu rediģēšanu, komersantu apmācību latviešu valodas prakses jautājumos u.tml. Būtiskākais zinātnisko pētījumu pasūtītājs ir Valsts valodas aģentūra (kopš 01.07.2009. – Latviešu valodas aģentūra)

Tirgus orientētie pētījumi

- 1.
- 2.

EUREKA projekti

- 1.
- 2.

Komersantu pasūtītie pētījumi

1. Pakalpojuma līgums ar SIA LETA par 30 astronomisko stundu teorētisko kursu *Lietišķā latviešu valoda profesionālā vidē* (2010., pak. līg. Nr. 03/09-2010).
2. Pakalpojuma līgums ar SIA LETA par 15 astronomisko stundu teorētisko kursu *Lietišķā latviešu valoda profesionālā vidē* (2011., pak. līg. Nr. 17/03-2011).
3. Pakalpojuma līgums ar SIA LETA par 30 astronomisko stundu teorētisko kursu *Lietišķā latviešu valoda profesionālā vidē* (2011., pak. līg. Nr. 18/03-2011).
4. Pakalpojuma līgums ar a/s LATVIJAS KRĀJBANKA par 6 astronomisko stundu teorētisko kursu *Lietišķā latviešu valoda profesionālā vidē* (2010., pak. līg. Nr. 3-8/08-2010).
5. Pakalpojuma līgums ar Nacionālo radio un televīzijas padomi par Nacionālās radio un televīzijas padomes Elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības Nacionālās koncepcijas 2009.–2011. gadam teksta rediģēšanu un korektūru (2009., pak. līg. Nr. 01/2009).

Citi

1. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Valodniecības terminu skaidrojošās vārdnīcas izstrāde* (2006.–2007., līgums Nr. 4-9/10-2005; vad. Valentīna Skujiņa).
2. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca E-H* (elektroniskā versija) (2006., līgums Nr. 4-9/27-2005; vad. Ieva Zuicena).
3. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca – elektroniskā versija (šķirkļi J–L)* (2008., Nr. 4-9/14-2008, vad. Ieva Zuicena).
4. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi 2. numurs* (2006., līgums Nr. 4-9/32-2005; vad. Sarmīte Lagzdiņa).
5. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Latviešu valodas eponīmu vārdnīca (izstrāde)* (2006., līgums Nr. 4-9/9-2006; vad. Baiba Bankava).
6. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Onomastica Lettica, 3. laidniens* (2006.–2007., līgums Nr. 4-9/16-2006; vad. Dzintra Hirša).
7. Valsts valodas aģentūras atbalstītais projekts *Armēņu īpašvārdu atveide latviešu valodā* (2006.–2009., līgums Nr. 4-9/24-2006; vad. Valda Salmiņa).
8. Valsts Kultūrkapitāla fonda finansētais projekts *A. StafECKas brauciens uz dialektologu un ģeolingvistu kongresu Portugālē* (2006., līgums Nr. 2006-R-STR043).
9. Valsts Kultūrkapitāla fonda finansētais projekts *B. Bušmanes, O. Buša brauciens uz konferenci Krievijā* (2006., līgums Nr. 2006-R-STR051).
10. LU finansēts projekts *Baltu valodu atlanta pilotprojekts*, īstenots sadarbībā ar Lietuviešu valodas institūtu (2006.–2007., līgums 6012-A56/96, vad. Anna StafECKa)
11. Latvijas Universitātes finansētais projekts *Baltu valodu atlanta pilotprojekts* (2008.–2009., Nr. 2008/ZP-69, vad. Anna StafECKa), sadarbībā ar Lietuviešu valodas institūtu (Viļņa, Lietuva).
12. Latvijas Universitātes finansētais projekts *Mūsdienu latviešu valodas gramatika. 1. daļa. Pilotprojekts, 2. daļa. Atbalstprogramma* (2008.–2009., Nr. 2008/ZP-113, vad. Daina Nītiņa).

LU Latviešu valodas institūta finansējumā būtisks ir valsts budžeta īpatsvars, kurš veidojas gan no bāzes finansējuma, gan Valsts pētījuma programmu uz LZA tematisko un sadarbības projektu finansējuma.

Pārskata periodā no valsts budžeta ir atbalstīti šādi Valsts pētījumu programmu projekti, kas veido gandrīz 41% no visa institūta finansējuma:

- I. Valsts pētījumu programmas *Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru* projekti:

Zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējums (2006-2011)

1. *Valoda un vide* (2006.–2009., vad. Brigita Bušmane),
2. *Latviešu valodas struktūra, funkcijas un elementi: izpēte un sistematizācija* (2006.–2009., vad. Ojārs Bušs).

II. Valsts pētījumu programmas *Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība)* projekts Nr. 3 *Valoda – nacionālās identitātes pamats* (2010.–2011., vad. Ilga Jansone).

No Latvijas Zinātnes padomes projektiem ir atbalstīti šādi projekti, kas veido aptuveni 22% no visa institūta finansējuma:

1. Latvijas Zinātnes padomes sadarbības projekts *Latvijas kultūrtelpa Eiropas kontekstā, 2006.–2009.* (Nr. 06.0043), apakšprogramma *Leksēmu semantiskā un semasioloģiskā analīze un sistematizācija statiskā un dinamiskā aspektā* (2006.–2009., Nr. 06.0043.4.1; vad. Ieva Zuicena).
2. Latvijas Zinātnes padomes sadarbības projekts *Latvijas kultūrtelpa Eiropas kontekstā, 2006.–2009.* (Nr. 06.0043), apakšprogramma *Latviešu valodas apakšsistēmu leksisko pamatvienību apzināšana, publicēšana un izpēte* (2006.–2009., Nr. 06.0043.5.1; vad. Ilga Jansone).
3. Latvijas Zinātnes padomes sadarbības projekts apakšprogrammā *Humanitāro zinātņu virtuālā enciklopēdija: personālijas, avoti, termini* (2010.–2011., Nr. 10.0007; vad. Ojārs Bušs).
4. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Latvijas sabiedrības lingvistiskā integrācija* (2006.–2008., Nr. 04.1092; vad. Dzintra Hirša).
5. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Terminu darināšanas modeļi strukturāli semantiskā skatījumā* (2006.–2008., Nr. 04.1097; vad. Valentīna Skujiņa).
6. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts „Latviešu rakstu valodas vēstures nozīmīgāko posmu izpēte” (Nr. 05.1476; vad. Kornēlija Pokrotiece) 2006.–2008.
7. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Bilingvisma dinamika Latvijā indivīda un sabiedrības līmenī* (2006.–2007., Nr. 05.1477; Vineta Poriņa).
8. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Latviešu valodas dialektu morfoloģijas un fonētikas izpēte ģeolingvistiskā aspektā* (2006.–2008., 05.1478; vad. Anna Stafecka).
9. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Mūsdienu latviešu literārās valodas fonētika: Pilotprojekts – Latviešu valodas skaņu akustisks raksturojums* (2007.–2008., Nr. 07.2086; vad. Juris Grigorjevs).
10. Latvijas Zinātnes padomes finansētā fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts *Latviešu valodas gramatika 1959–2009* (2008., Nr. 08.2120; vad. Daina Nītiņa)
11. Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo pētījumu projekts *Latviešu valodas gramatika 1959 – 2009* (2009.–2011., Nr. 09.1169; vad. Daina Nītiņa)
12. Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo pētījumu projekts *Latviešu valodas leksikas, morfoloģijas un fonētikas izpēte diahroniskā un areālā aspektā* (2009.–2011., Nr. 09.1170; vad. Anna Stafecka)

Būtisku valsts budžeta finansējuma daļu veido arī bāzes finansējums, kas ir aptuveni 32% no visa institūta finansējuma.

7.2. Novērtēt dažādo finansējuma avotu (valsts un citi avoti) ieguldījumu nozīmi institūcijas zinātnisko un sabiedriski nozīmīgo rezultātu radīšanā

(maksimāli 1 lpp.)

Izvērtēt, kādā mērā valsts budžeta un citu avotu finansējums ir atbalstījis institūciju zinātnisko un sabiedrisko sasniegumu radīšanā. Zinātniskais ieguldījums attiecas uz institūcijas veikumu atbilstošās zinātnes nozares attīstībā. Sabiedriskais ieguldījums attiecas uz institūcijas veikumu sabiedriski nozīmīgu vērtību radīšanā.

LU Latviešu valodas institūts savā darbībā ir balstījies uz *Valsts valodas politikas pamatnostādņem 2005.–2014. gadam*, kas apstiprinātas ar Ministru kabineta 2005. gada 2. marta rīkojumu Nr. 137 (grozījumi izdarīti ar Ministru kabineta 2005. gada 19. oktobra rīkojumu Nr. 678) un kurā noteikts, ka "Valsts valodas politikas programma tiek veidota latviešu valodas lingvistiskās kvalitātes un konkurētspējas garantēšanai, valsts valodas funkcionēšanas nodrošināšanai, valodas tradicionālās kultūrvides saglabāšanai, aizsardzībai un attīstīšanai, valodas vispusīgas izpētes veicināšanai un zinātniski pamatotai literārās valodas standartizācijai un normu kodifikācijai, lai nodrošinātu latviešu valodas kā dzimtās valodas apguvi gan izglītības sistēmā, gan mūžizglītībā un veicinātu zinātnisku un populārzinātnisku materiālu veidošanu un izplatīšanu par latviešu valodu un valodas politiku Latvijā." Institūta pētījumi ir virzīti, lai pildītu šo pamatnostādņu 5.5 punktā *Valsts valodas zinātniska izpēte, kopšana un attīstīšana* pausto: "Nodrošināt latviešu valodas lingvistisko kvalitāti, attīstīt daudzveidīgas izteiksmes iespējas latviešu valodā pilnīgi visās sabiedriskās dzīves jomās. Nodrošināt priekšnoteikumus latviešu valodas vispusīgai izpētei un zinātniski pamotai valodas standartizācijai, latviešu valodas kā personības humanitārās izaugsmes virzītājas, kā valsts un pasaules kultūrvēsturiskā mantojuma sastāvdaļas saglabāšanai un attīstībai. Veicināt latviešu valodas pētījumu rezultātu, īpaši normu avotu (vārdnīcu, gramatiku, uzziņu literatūras) publicēšanu. Veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu iekļaušanos informācijas tehnoloģiju sistēmās. Veicināt latviešu valodas tradicionālās kultūrvides izkopšanu un attīstību. Veicināt valodas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un pieejamību elektroniskajā vidē, sekmējot tā iekļaušanu plašpieejas datu bāzēs."

Diemžēl šīm pamatnostādņem nav piesaistīti konkrēti valsts budžeta līdzekļi, tādēļ, lai arī pārskata periodā lielākā daļa institūta finanšu līdzekļu ir valsts budžeta finansējums, tie nav bijuši tiešā veidā saistīti ar Valsts valodas politikas pamatnostādņem, bet iegūti lielākoties konkursa kārtībā, pakļaujoties dažādu konkursu nolikumiem. Lielākā daļa pārskata posma finansējuma – 857 000 latu – ir Valsts pētījumu programmas *Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru* (2006–2009) un *Nacionālā identitāte (Valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība)* finansējums, tam seko bāzes finansējums – 682 000 latu, un Latvijas Zinātnes padomes tematisko un sadarbības projektu finansējums – 464 000 latu. Tikai nepilnus 100 000 latu veido piesaistītais finansējums no Latvijas un starptautiskajiem līdzekļiem.

Iegūtie līdzekļi neapšaubāmi ir ļāvuši izpildīt daļu no pamatnostādņu prasībām un devuši būtisku ieguldījumu valodniecības attīstībā Latvijā, ļaudami iekļauties arī starptautiskajā zinātniskajā apritē. Valodniecībā par sabiedriski nozīmīgām vērtībām ir jāuzskata visas sabiedrībai nodotās zināšanas par latviešu valodu, bet īpaši augstu vērtējams LU Latviešu valodas institūta ieguldījums latviešu valodas vārdnīcu un gramatiku izstrādē, kā arī lingvistiskās situācijas novērtējumā.

PASKAIDROJUMI PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA AIZPILDĪŠANAI

V.1. Institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības pamatvirzieni

Kopā visu institūcijā/struktūrvienībā pārstāvēto zinātnisko nozaru un tēmu summai jāveido 100%.

V.2. Citi darbības virzieni saistībā ar institūcijas/struktūrvienības zinātniskās darbības pamatvirzieniem

Šajā nodaļā tiek novērtēta institūcijas zinātnes pamatdarbības virzienu mijiedarbība ar citiem zinātnes virzieniem. Tos nosaka, balstoties uz pielikumā norādīto zinātnes nozaru sarakstu. Šo mijiedarbību var raksturot trīs virzienos: 1 – vienkārši sadarbība, kura rezultējas kopīgās zinātniskās publikācijās; 2 – kopīgu zinātnisku projektu, kuru ieviešanai ir izveidots projektā iesaistīto dalībnieku konsorcijs, īstenošana; 3 – zinātniskajai grupai piesaistīti citu nozaru speciālisti.

1. Personāls

1.1. Norādīt informāciju pilna laika ekvivalenta (PLE) izteiksmē. PLE atbilst personas darbam, kas veicams normāla darba laikā (Darba likums, 40 stundas nedēļā) viena kalendārā gada ietvaros.

Ja kāds zinātniski pētnieciskajam darbam veltī 40% (t.i. 16 stundas nedēļā) no normāla darba laika, bet pārējo laiku – citai darbībai (piem., pasniegšanai, universitātes administratīvajam darbam vai konsultācijām), viņa darbs klasificējas kā 0.4 PLE.

Aktīvs zinātniskais personāls ietver personas, kas plāno, rada un publicē jaunas zināšanas, teorijas, produktus un ar tiem saistītos procesus, kā arī vada zinātniskās pētniecības projektus.

Tehniskais personāls ietver darbiniekus, kas strādā zinātnieku vadībā, bet nav iesaistīti plānošanas, publicēšanas un citās ar tām saistītajās aktivitātēs.

Administratīvais personāls ietver personas, kas veic ar pētniecību saistītus administratīvus uzdevumus, piemēram, finanšu un personāla vadību vai citas administratīvas darbības, bet kas parasti tieši nav saistītas ar projektu ieviešanu.

Personas, kas ieņem sekojošus akadēmiskos amatus, tiek uzskatīti par aktīviem zinātniekiem:

- Profesors
- Asociētais profesors
- Docents
- Lektors
- Asistents
- Vadošais pētnieks
- Pētnieks
- Zinātniskais asistents

Iepriekšminētos akadēmiskos amatus var ieņemt doktoranti vai tikko disertācijas aizstāvējuši jaunie zinātnieki. Tādēļ tabulā norādot akadēmiskā un zinātniskā personāla skaitu atsevišķā rindīnā jānorāda kopējais doktorantu skaits institūcijā.

2. Institūcijas/struktūrvienības zinātniski pētnieciskā darba sasniegumi

2.1. Šajā sadaļā jāapraksta, kādus rezultātus savās zinātniskās darbības virzienos pārskata periodā uzrāda institūcijas veiktās pētnieciskās darbības. Aprakstīt zinātniskās publicēšanās indikatorus, svarīgākos zinātniskā darba rezultātus, multidisciplināritātes un starpdisciplināritātes lomu, kā arī fundamentālo un lietišķo pētījumu lomu un devumu.

Ja pētījumi tiek veikti dažādos zinātnes virzienos, rezultātu apraksts jāsniedz katra virziena ietvaros.

2.2. Apkopojuma tabulā jāaprēķina katrs indikators norādītajā laika periodā.

2.3. Katrs vadošais pētnieks norāda savas 7 nozīmīgākās zinātniskās publikācijas pārskata periodā. 2011.gadā var iekļaut publicēšanai pieņemtas publikācijas.

Grāmatām jānorāda publicēšanas gads, vieta, redaktors, izdevējs.

Paraugi zinātnisko publikāciju norādēm:

Lapins K., Bergs I.: Insight in NLO polymer material behavior by Langevin dynamic modeling of chromophore poling, *Integrated Ferroelectrics* 123(4), pp. 53–65, 2011. <http://dx.doi.org/10.1080/10584587.2011.570635>

Bērziņš J., Krūmiņš P., Lapiņš, K.: Fabrication of Ultrathin Anodized Aluminum Membranes for Deposition of Nanodot Arrays, *Proceedings of the International conference „Nanomaterials and Nanotechnologies FM&NT”* (Riga, Latvia, April 11-13, 2011), pp. 372-383.

Bērziņš J., Krūmiņš P., Lapiņš, K.: Effects of Temperature on Electron Paramagnetic Resonance of Dangling Oxygen Bonds in Amorphous Silicon Dioxide, *Proceedings of the International conference „Nanomaterials and Nanotechnologies FM&NT”* (Riga, Latvia, April 11-13, 2011), to appear.

Auzinsh M., Budker D., Rochester S. Simon: *Optically Polarized Atoms: Understanding light-atom interactions*, Oxford University Press, Oxford New York, 2010.

Bērziņš J.: European projects in Latvia, Background report for The Ministry of Education and Science, in Latvian at: <http://www.izm.lv/events/>

Berzinsh J., Kruminsh P., Lapina, K.: Influence of corona poling procedures on linear and non-linear optical properties of polymer materials containing indandione derivatives as a chromophores, *SPIE Proceedings, Organic optoelectronics and photonics III* (Eds. P.L.Heremans, M.Muccini, A.Meulenkamp), 6999, pp. 1-25, 2008.

2.4. Lasīšanas atvieglošanai zinātnisko publikāciju kopijās lūdzam nesamazināt burtu lielumu un kopēt uz lapaspuses abām pusēm.

3. Doktorantūras studijas

3.1. Uzrādīt maģistra grādu ieguvušo skaitu un universitātes uzņemto studentu skaitu doktorantūras studijās.

3.2. Ja vismaz puse doktora disertācijas darba apjoma ir tikusi vadīta un izstrādāta pētnieciskajā institūtā, arī institūts var uzrādīt to kā savu indikatoru. Šādā gadījumā jāuzrāda arī doktora darba aizstāvēšanas universitāte un gads. Šā brīža nodarbinātības aprakstā norādīt organizācijas tipu (universitāte, uzņēmums, pētnieciskais institūts, valsts iestāde vai cits).

4. Nacionālā un internacionālā sadarbība

4.1. Institūcijas sadarbības partneru Latvijā saraksts. Sadarbība attiecināma uz personu vai pētnieku grupu, kas ir radījusi vai plāno nākamo 3 gadu laikā kopā radīt kādu no rezultatīvajiem rādītājiem, kas minēti 2.2. nodaļā. Sadarbības tipi ietver, piemēram, kopīgus projektus, pētnieku apmaiņas vizītes. Sadaļā „zinātnes nozare” norādīt galveno sadarbības partnera zinātniskās darbības virzienu (fizika, ķīmija, inženierzinātnes utt.) un raksturot to ar atslēgas dažiem vārdiem.

4.2–4.4. Uzrādīt vizīšu skaitu gada laikā. Uzrādīt vizītes katra gada ietvaros alfabētiskā secībā pēc valsts nosaukuma. Sadaļā "vizītes mērķis" skaidri raksturot vizītes mērķi.

4.5. Institūcijas starptautisko sadarbības partneru saraksts saskaņā ar paskaidrojumu punktā 4.1.

4.6. Aprakstīt, piemēram, galvenās kopīgās publikācijas, zinātnisko apmācību, jaunu tehnoloģiju adaptāciju un izmantošanu.

4.7. Aprakstīt ārpus-akadēmisko sadarbību ar, piemēram, industrijas partneriem.

5. Citas zinātniskās un sabiedriskās aktivitātes

5.1. Plenārās lekcijas, uzstāšanās, prezentācijas, kas veiktas pēc uzaicinājuma saņemšanas.

5.2.-5.4. Norādīt tikai visnozīmīgākās balvas un goda nosaukumus.

6. Institūcijas pašnovērtējums

Pašnovērtējums ir ļoti svarīgs izvērtējumam. Lūdzu, aizpildiet ļoti rūpīgi un atbildīgi.

6.1. un 6.2. Papildus institūcijas stipro un vājo pušu apzināšanai ir ļoti svarīgi analizēt, kādas iespējas nākotnes attīstībai sniedz SVID analīzē konstatētās stiprās puses un kādi draudi nākotnē izriet no konstatētajām vājībām.

6.3. Aprakstīt institūcijas pētniecības stratēģiju nākamajam gadiem, norādot galvenos mērķus un to sasniegšanai plānotās metodes un līdzekļus. Cik liela loma tiks iedalīta fundamentālajiem un pielietojamiem pētījumiem? Vai būs nepieciešama papildus zināšanu radīšana un materiālie resursi, vai esošais finansējuma līmenis ir pietiekams izvirzīto mērķu sasniegšanai? Vai institūcijas stratēģija ir saskaņā ar valsts izvirzītajām prioritātēm? Kā tiek ņemti vērā ar zinātnisko darbu saistītie ētiskie jautājumi?

6.4. Aprakstīt, kā institūcijas pētnieciskās aktivitātes ir sekmējusi citu organizāciju, tajā skaitā, industrijas partneru un mazo un vidējo uzņēmumu, attīstību.

6.6. Aprakstīt, kā tiek izmantota pieejamā pētnieciskā infrastruktūra, piemēram, datu bāzes, aparatūra.

7. Finansējums

7.1. Finansējums aptver institūcijas darbaspēka algas kopā ar darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksām, pētniecisko materiālu izmaksas, kā arī citas ar pētījumu veikšanu saistītās izmaksas.

7.2. Aprakstīt, kā valsts budžeta valsts budžeta un citu avotu finansējums ir atbalstījis institūciju/struktūrvienību zinātnisko un sabiedrisko sasniegumu radīšanā. Zinātniskais ieguldījums attiecas uz institūcijas veikumu atbilstošās zinātnes nozares attīstībā. Sabiedriskais ieguldījums attiecas uz institūcijas veikumu sabiedriski nozīmīgu vērtību radīšanā.

7.3. Aprakstīt, kā dažādu finansējuma avotu piesaistītie ieguldījumi nodrošina zinātniskās institūcijas/struktūrvienības sasniegtos zinātniskos un sabiedriski nozīmīgos rezultātus.